

Mahjas Weefis

illustrets nedelas ſchurnals ſinatnei,
literaturai, mahtſlai un ſadsihwei.

N° 15.

1909. gadā.

Iznahk treschdeenās.

Ģaturs:

Kriſtigas tizibas pirmſahumi. Profefora
Dr. Eduarda Zellera.

Lautſtrahdneeku ſahums un ſtahwoklis
Widsemē. Dr. Adolfa Agthes.

Muſhu mahtſlas nahkotne.

Pawafars! Aleksandra L. Kielanda.

Melontas ſala. Nahlotnes aina no L. Hellen-
bacha. (Beigās.)

Mahte un winas behrns. No Paolas
Lombroso.

Selta ſtunda. Aſpaſijas dſejols.

Apſkats: Walſts domes darbiba.

Daschadas ſinas un paſinojumi.

Bildes: Judafs. No Saſchas Schnei-
dera. Stati iſ Konſtantinopoles:
„Augſtee wahrri“. Turku parlaments.
Waldibai uſtizigee ſaldati apſargā Oto-
manu banku. Saloniku medineeki eet pa
ſultana pils eeejas wabrteem. Drleanas
jaunawa un winas dſimtene. Entwers
bejs. Muhtarſ paſchā. Prinziſ Webe-
meds Reſcheds. Sultans Abduls Hamids.

Aboneſchanas maſſa

Ar peefuhtſchannu eefſchēmē:		Rigā ſanemot:		Ar peefuhtſchannu ahrſēmē:	
Par gadu	3 rbl. 50 ſap.	Par gadu	2 rbl. 50 ſap.	Par gadu	5 rbl. — ſap.
„ 1/2 gadu	2 „ — „	„ 1/2 gadu	1 „ 50 „	„ 1/2 gadu	2 „ 50 „
„ 1/4 gadu	1 „ — „	„ 1/4 gadu	75 „	„ 1/4 gadu	1 „ 25 „

Numurs maſſā 10 ſap.; Iatra adreſes maina 10 ſap. Sludinajumi maſſā 10 ſap. par weenſtejigu ſmallu rindinu.

II. Rig. Krahj-Aisdemu Sabeedriba

tagad atrodas

Sabeedribas pašchas jaunajā mahjā

Aleksandra eelā Nr. 12

(Dzirnavu eelu stuhri).

Keenam noguldījumus no 1 rubla faktot un maksā 5-6 procentus; par tekošu reķinu 4 proz.
Noguldījumus izmaksā tuhtit bez usteiššanas.
Išņēdš aizņēmumus pret wehršpapiereem, obligāzjam, galweenekeem un peršonigu drošāibu.
Darba laiks no 10-2. Telefons 1388.

W a l d e.

Rigas Rišhotaju beedribas širgu šreeshanās

16., 19., 23., 26. un 30. aprili, 3., 6., 10., 14., 19., 21., 24. un 28. maijā, 2., 4., 7. un 11. jūnijā.

Kaunuma, ahdas, šālitistās, pušhla un dšimuma šlimibās itdeenās no plšf. 9-1 un no 6-1/2 9 w. No pulšf. 5-6 w. tif damas un behrnus. Riģā, Maršalu eelā 8, tuwu pee Grehžneku eelas.

Dr. Machtus.

Keenam ahdas, pušhla un weneristās šlimibās šawā privatšlinitā, Terbatas eelā Nr. 7 (ee-ja no Dzirnavu eelas), no plšf. 9-11 un no 8-6 un beš tam štrdeenās no plšf. 7-8 walarā.

Dr. J. Kraukst.

Dr. Kliorin,

ahdas un dšimuma šlimibās. Ahrštešana ar Rentgena, radiuma, šinsena, dšelšs un šīgaismu.

Dr. Šimonšona gaišmas dšeedi-
naššanas eestahde
Aleksandra eelā Nr. 17.

Blafati

atteezotees uš eesju bilešhu nodokli teatreem, konzerteem un žiteem išribto-
jumeem peh; Wišsemes gubernatora
noteišumeem dabujami Ernsta Plates
drušotawā, Riģā, pee Petera baš-
niģas un Šahruu eelā 31.

Kafijas ahr-dedsinatawa

"NEKTAR"

peedahwā weenmehr swaigi
dedsinatu un maltu kafiju par
lofi mehrenām zen. Ari nededs-
nātu-kafiju, fehju, zukuuru, u.t.t.

Leelā Aleksandra eelā 24.

Eeeja no Romanowa eelas.

Ch. Jürgensohn,

wihnu leektirgotawa,

peedahwā

eekššemes un ahršemes wihnus,

kā ari konjaku „Royal“,

štipru wihnogu wihnu 50 kap.

šefošhās šlialēs;

Šuworowa un Dzirnavu eelu stuhri,
Delgawas šhofejā Nr. 12,

Ahģenskalnā, Mešha eelā Nr. 4a,

Petschal kunga namā,

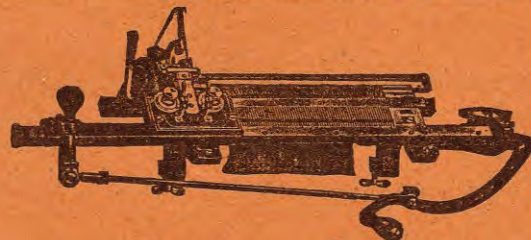
Wehweru eelā Nr. 7, Wez-Riģas stuhri.

Wišseem preekšhā

ir papirošf

„Stella“ 20 gab.
6 kap.

Peeprafeset „Stella“ wišur
Sabeedr. „Laferme“, Šm. Peterburgā.

Kronberga

„Baltica“

ir labalā
familijas

adama mašhina,

weeniģā mašhina, kura šawas weenahršhās konstružijas, weeglas
apeeshanās un weeglas eemahžišhanās deht ir katram eewehlama.
Uš mašhinas war 150 dašhadus preekšmetus un 185 musturus šadit.
Šamahžiba par břišwu. Par mašhinas šabumu un išuribu teel galwots.

Dabujamas weentigi pee

J. Kronberg, Riģā,

adamo un šhujmašhinu weikalā, Kungu eelā Nr. 28.

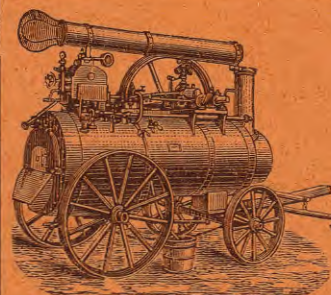
Ari papehtihu noraukšanas aparati ir dabujami.

A. Harloff, inšheneers,

Riģā, leelā Nemas eelā 24.

Spezialitate: Ween- un diwštahwu
šahgateru buhwe preekšh atpaka un uš
preekšhu greeseenu. Gateri ar 25" un 30"
radmju leelumu weenmehr krahjuma
Ernsta Förstera un Ko. lokomobitu šab-
ritas Magdeburgā (Wahžija) weetneefs.

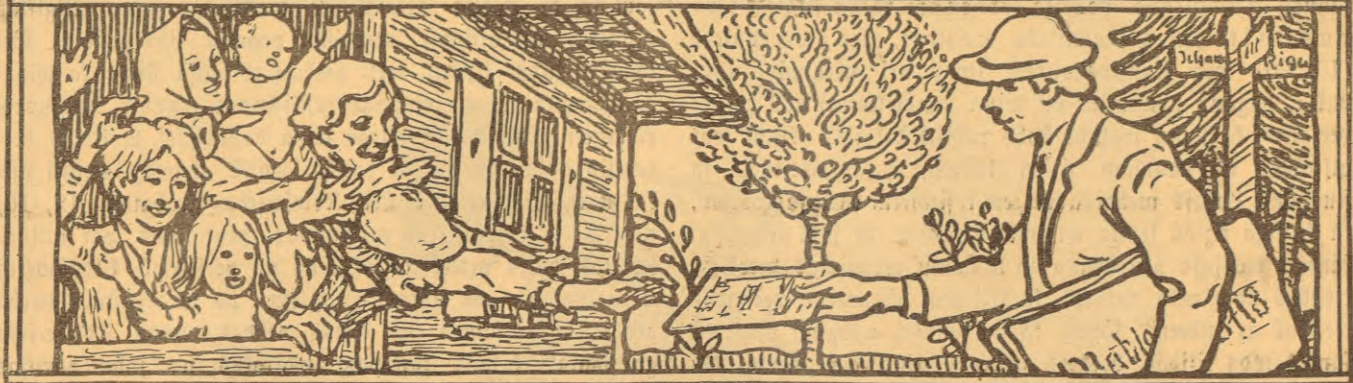
Šahwetošanas un uš weetas
šahwofhās pilntwaisa un patent kār-
šhwa

twaisa lokomobiles ar išwekameem toru katleem no 11-650 PS. Širmkāršh
šabritats. Labalais un šestais dšišhšanas špehts. Šurinamas ari ar šuhru
un šabgu štaidam.

Mahjas Weefis

Nr. 15.

Rīgā, 15. aprīlī 1909. g.

54. gada gabjums.

Kristīgas tizibas pirmšahkumi.

Profesora Dr. Eduarda Zellera.
(Turpinājums.)

Ari tam mums wehl bes ziteem raksteem atrahdijumos fneeds jaunā deriba. Jau Ebreju grahmata un Zekaba grahmata redsamas pehdas, ka abas partijas tuwinajas, lai gan ņhee gabalt pehz ņawa galwenā noluhka ir drihsat eeskatami par partiju strihda raksteem. Zik dshwi ari Ebreju grahmata neusstahtos par pawiliskma prinzipu, ka juhdu tiziba zaur kristigo tizibu atzelta, tad tomehr abeju atteezibas tur nebuht wehl til aņ un galeji nenosņkiras ka pee Pawila: kristīgums ir masat judiskma pretmets, neka wina peepildijums, jo pirmejā ir tas pateesba, kas pehdejā tikai aisrahdits un ņagatarwots, pirmejam ir tihrā garigā weidā tas, kas pehdejam tehrpts juhteķu ischaulā un tomehr pirmejais nenes neko jaunu, neko, kas ari wezā deribā nebuhtu kaut kahdi bijis; Kristus darbiba teel stahdita sem wezās deribas preesteribas jehdseena, jaunā reliģijas forma, kahdu tas nesa, ir jauns haustlis, pawiliskais pretmets par tizibas un haustlibas taishibu atkaphjas un pate ņwehtu daritaja tiziba naw ņchi pawiliskā zeeschā pakahwiba us Deewa ņchehlastibu eesņch Kristus, bet pahrlieziba, ka ari judiskmā naw truhzis tas, „ka ir weens Deews un ka wiseem teem, kuri wina melle, winaņch buhs atlihdsinatajs“ (11. 6.). Zik ruhgti ari no otras puses Zekaba grahmata neisņakas par pawilisko mahzibu, atteezotees us weenigi taishnojoscho tizibu, tad tomehr jau ari ta eet tahņat par stingro judiskma redses stahwolli, atshidama kristigā tizibā lihds ar Pawilu jaunu radishanu, wina mahzibā „pilhigās brishwibas haustli“ (1. 18. 25. 2, 12) un tadeht mudina ne til dauds us Mosus possitiwo litumu ispidishanu, ka us labdaribu, zilweku mihslestibu un tikumibu. Wehl noteiktakti parahdas noluhks islihdsinat un nodibinat meeru starp partijam zitās jaunās deribas grahmatās. Starp tam pirmā rindā minama, ka jau agrak aisrahdits, Apustufu darbu

grahmata. Ta pascha autora darbs ir Lukasa ewangelijs, kuresch pats leezina, ka ir pirmejā darba turpinajums, un ari wina tendenze fakriht ar to. Ta ka tur apustufu stahsti, tā ņche Kristus stahsti teel apstrahdati pawiliskā uniwersaliskma interese; un tāpat ka palestinskais judu kristīgums neteel teeschi apstarets, bet ar leelako ņaudsibu pahrwadits pawiliskmā, tā ari ņcha autors zik zeeschi ween eespehjams peesleenas judu kristīguma wezakeem nostahsteem; bet winaņch ņin tos wilzeenus, kuri pehz wina pascha usņkata nepedeem kristigai tizibai, un prot til weikli nowehrst un padarit nekaitigus, papilbinat tos ar pretejeem elementeem, ka wina kopejais eespaids par Kristus tehlu manami atņkiras no wezaka tehla par wina, ko mums usstahdijis Mateus. Jesus galilejiskai roņbat, tas stahda blakus samaritisko, pestishanas pasludinaschanai paganu semē, dihwainos, ar pawiliskma interesem til leelā mehrā fakrihtos nostahstus un mahzibu runas (9, 15—19, 27); diwpadsmit judu apustufeem winam peebeedrojās paganu mihsrones representanti, septiwpadsmit mahzejti un pee tam nostahjās wehl deesgan priwiligetā stahwolli; aisleegums paganeem un samariteescheem spredikot top apeets (Mat. 10, 5) zeetee wahrdi kananeeschu ņewai (Mat. 15, 24., Mark. 7, 27) lihds ar wisu nostahstu ismesli laukā, isteizeens par haustlibas muhschigo pastahweschanu (Luk 16, 16., ņalihdsint Mat. 5, 18) eespeesis starp diweem pretejeem isteizeeneem un winam zaur to nemta pirmatnejā nosihme, lihdsiba par nabago un bagato (16, 19) pahrtahņta tā, ka winaņs pirmatnejais ebnitiskais aņums teel wehrsts pret netizigeem judeem; isņkaidrojumi par to, ka diwpadsmit apustufeem un it ņewisņchi Peterim buhtu kahdas preeeschteesņkas par Pawilu (Mat. 16, 18. 18, 18. 19, 28) teel no Lukasa (9, 21. 22, 30) padatai atlaiņtas, padatai wah-

jinatas, ta ka wifs tas, kas sismetos pret Pawilu teef nowehrfts (ta Mat. 13, 24) un pahrgrofts (Mat. 7, 22 falihsj. Luk. 13, 26) un tajâ eespraufis kas pretejs (ta Luk. 9, 49); un tad Sahnâ parahdichana (21, 14) us jaunâs Jerusalemes pamata atweneem raksta tikai diw = p a d f m i t „jehra“ apustuku wahrdu, tad pee Lufasa (10, 20) teem septindesmitteem (waj ari nerunajot zaur puhi: paganu apustulim un wina mahzefkeem) teef zeefschi peefolits, ta wina wahrdi buhs rakstitti debefis. Wehl war aifrahdit us daudsam zitam leetam, kuras leezina, ta finamais Lufas mehgina saweem laftajeem darit faprotamu, ta kristiga tiziba lemta wiseem zilwefeem, ta judi nespehigi sanemt meffjasa pestifichanu un ta wina eedomatâs preefsch = teeftbas naw nelo wehrtes, ta tizigeem paganeem weenadas teeftbos ar judeem, tapat, ta ari winsch mehgina peeagriest sawus judu tizibas heedrus saweem uffateem, nemas neeemainojot wina aiffreedumus. Abi Lufasa raksti ar wahrdu fakot naw til ween ta wehstures darbi, bet wehsture wineem noder finamai tendenzi: tee pawilifka uniwesalifma garâ grib darit eespaidu us basnizas pahrelezibam un apstahfkeem un kristigas draudses judu kristigai dakai sneegt rofu us weenoschanos. — To paschu noluhfu tikai zitadâ weidâ peefop ari Peteris. Ka schis raksts buhtu ihfts, to tadeht ween jau newar peenemt, ta tas pilns skaidru pehf = ftanu no ihstam un neihstam Pawila grahmatam, tapat no Zekaba un Ebreju grahmatam un ne blafus kristigas tizibas praktifkam moralifkam ufflatam, ap ko fenifchi nodarbojas Zekaba grahmata, ari redsami parahdas pawilifkas dog = matifkas pamata domas, wiemas pa dakai; ja nu sanemam kopâ it wifas pafhmes, tad warefm to peefkattit famehrâ deesgan wehlam laikam, wismaf otrâ gadu fimtena otrâ zeturfni. Wehl azis krihtofchals ir schi darinajuma noluhfs. Pirmats no judu apustukeem buhtu eeteizis pat teem, kureem tas bija augstaka autoritate, tahdu kristigas tizibas ufflatu, kuresch gan peeturas pee pawilifkas teorijas winas wispahrejos pamatos un praktifkos panahkumos, bet ar judifmu apeetas ta ar atmesfu leetu un eeskata kristigu draudfi par jaunu Deewa tautu, kura dibinas us tizibu par Zefus islihdifinaschanos nahwei, bet pee judu kristigeem us = fstateem tam ir wehl til dauds peeturas punktu un srihdigeem punkteem tas pahreet til weegli pahri, ta ka ari no schis pufes war weegli eedraudsetees un nekahdâ finâ nejuhfas atgruhfs. — Tam pascham wirseenam no ahrpus lanona atronoscheem raksteem pirmâ no ta dehwetam romeescha Klemansa wehstulem, kas katrâ finâ wezaka par pirmo Petera grahmatu, ta ka wina par schi apustuka klah = buhtni Româ nefa nesin fazit; tahlak starp jaunâs deribas raksteem abas jau Petera grahmatâ eeweetotâs wehstules Efeseescheem un Koloseescheem, kuras gan gruhti buhs rakstifas agraf nekâ otra gadu desmitâ otrâ gadu fimteni un katrâ finâ ne no Pawila. Pehdejâ ideja par kristigo basnizu parahdas ar tahdu uffwaru, ta wehl neweenâ zitâ jaunâs deribas grahmatâ; wina ir Kristus meesa, weenigâ, wifu aptwerofchâ kopiba, kura weenoti judi un pagani, kopfch Kristus noahrdijis to seenu, kas winaus schifhra un haufliibu peefktis few lihdsi pee krusa koka; winâ tad ari wif pre =

meti, kas zilwekus lihdsi schim schifhra, buhtu atzelti kristigas tizibas un dschwoschanas weenibâ. Schahbus ufftatus fludina pawilifkas mahzibas; wispahre jau newareja buht runa par tahdu patstahwigu wispahreju kristigu basnizu, kamehr ta nebija atraifhufes wakâ no judu religifkas draudses un atfinufe atgreesto paganu lihdsiteftbu. Bet tomehr judu tizibai teef peehalfots tajâ finâ, ta winai paschâi pirmai peederejufchas pestifichanas mantas, pee kuzam paganeem tikai wehlaft bijufe sawa daka (Efes. 2, 12. 3, 6.); partiju galweene srihdâ punkti wairs neteef tuwaku aif = kustinati, zil noteikti ari Koloseeschu grahmata (2, 16) neatraiditu ehjonitifkus praftjumus, jautajums par taifno = fchanos wairs neteef aifkustinatâs un personigo Kldu weetâ starp Pawilu un judu kristigeem, no ka Apustuku darbu grahmatâ redsamas tit dsikas pehdas, mehâ Koloseeschu grahmatas beigâs fastopam wairatus no judu partijas zeenigeem kopâ ar pawileescheem, ta Lufasu, kas ir wina palihgs un draugs. Scho rakstu redses stahwoltis ar wahrdu fakot ir pawilifms; bet wina pawilifms ir wehlatu laiku pawilifms: agratee srihdigee jautajumi pa dakai jau nospeesti sawus, pawiliftee ufflati saudejufchi sawu agraf = afumu un apfinotees weenibu galweenos punktos tagad war sawrastees ar lihdsifchinejeem pretneefkeem un tos eeguhf kopejai basnizai.

Bet lai schahdeem basnizas partiju fameerinaschanas mehginajumeem buhtu eefchejs faturs un paleekami panahkumi, tad ar teem wajadsetu eet rofu rokâs teologifkeem darbeem, ar kureem weda pee apstahs basnizas kopejo tizibu un dschwâ, winas kristigas ihpatnib. s un winas isfchfribu no judu tizibas. Tuwat sche atteezas us diwam leetam pamati ta kristigeem isturetees un kristigas tizibas is = fchfroschais faturs; un zil daudsas ari no schim abam atteezibam nebija srihdigas, tad tomehr netruhka winâs ne weenâ ne otrâ pamati us weenoschanos. Kristigas tizibas ufflatam gan leelâ mehrâ bija no swara, waj lihdsi ar wezako kristigo draudfi bija faiftis arween jo projam pee Mosus haufliibas, waj ari lihdsi ar Pawilu eeskattija scho haufliibu par atzeltu; tomehr pat scheem dsikajeem pret = meteem teejas pahri tikumiftee dsenuki un prinzipti, kuras jaunâ religijas partija no sawa dibinataja bija fanehmufe ta wehrtigu mantojumu; un jo azis krihtofchaka bija waja = dsiba, atfazitees no paganu kristigo apgraisfichanas, jo wairaf haufliibas paschas swarigakas dakas judu kristigeem pehz Jerusalemes ispostifichanas bija neeefpehjamâs ispidit, jo masaf ari no otras pufes Pawils sawâ tikumifka us = flatu wifumâ bija masaf pretrunâ ar wezako ufflatu un pat ar wina dscham weenpufbam, jo weeglaf, atteezotees us tikumifkeem usdewumeem un peenahkumeem, wareja rastees swarigaka leeta schâi fastanai, tahdu pateescham fastopam pehzapustulifka laikmeta paleekâs. Sa ir wehl srihdâs par to, tahda daliba labeem darbeem pee taifno = fchanâs, bet ka wina zeefschi wairs naw wajadfigi, par to wairs naw schahbu; ilgaku laiku ir neweenprahrtigi par to, zil daudfi no mosaifma posituweem haufschkeem kristigam zilwekam ir faifstofchi, bet ta galweenâ leeta teef atfihfa arween wairaf haufliibas tikumifkais faturs un jau Zekaba

Judas.
No Saschas Schneidera.

grahmatā nāv wairš jaſaprot „bauſlibas darbi“ ſingri pehž burta, uš kureem ta leeta atteektos, bet tikai tā „darbi“: bauſliba, kuras iſpildišānu wiņſch praſa ir „pilnigās brihwibas likums“, turaku mihleſtibas „augſtakais likums“ un ſchis bauſlibas iſpildišāna pehž paſchas leetas dabas ſakriht arween wairaf ar eeraſchu tihribu un zilweku mihleſtibu, kuru Jeſus ſawos kalna ſprediķos ſahda augſtak par likuma hurtu*).

Un tā par praktiſkas weenoſchānās punktu baſniza atrada ſawa dibinataja tikumibas mahzibu, tāpat ari wiņas dogmatiſkais weenibas punkts ſakrita wiņa perſonibas godinaſchānā. Tiziba, ka wiņſch augſchamzehlēes, ka wiņſch dſihwo tahtlaf debefis, ka wiņſch ka meſijaſ atkal atmahks, tas bija tas pamats, uš ko baſniza bija dibinata; un pehž tam, kad ſche bija ſperts pirmais iſſchēroſchais ſolis, wiņas baſnizas partijas ſagentās weena par otru, lai preeſchſtotu par wiņa perſonu un godibu pazeltu lihds pahrdabikat. So leelaks un ahrſahrtejaſs bija tas, ko no wiņa ſagaidija

un apſinajās wiņam eſam pateizibu parādā, jo maſaf to wareja ſahdit uš weenas pakahpes ar ziteem zilwekeem, ja, wiſpahr ar zitām radibām; jo augſtak pazehlās baſnizas paſchappina, jo wairaf galigi wiņa peſtiſchāna tika ſaiſtita ar kriſtigo tizibu, jo teeſchaki tajā domajāš buht weenots un iſſludinats ar Deerwu, jo augſtaku wajadſeja pazeltees ari idejai par baſnizas dibinataju, jo eekſch tam jau wiņas paſchappina atrada ſawu iſteikſmi. Ikkatris laikmetis un katrs redſes ſahwolkis eelika ſchini idejā wiņu to, kas rahdijās buht wajadſigs, lai eeraudſitu Kriſtu ka iſhtas reliģijas dibinataju, wiņas peſtiſchānas pirmzehlont, widutaju ſtarp Deerwu un zilwekeem; tomehr žit augſtu tas ari tahtdā ſahrta netika pazelts par zilweziģo mehru: ari tee, kuri buhtu peetikuſchi warbuht ar ſemaku preeſchſtatu par wiņa perſonu, newareja atrautes no ſchi augſtaka, kad ta nahja wiņam pretim, tadehſ ka tas nodereja tatschu Kriſtus un wiņa darbu godinaſchānai.

(Eurpmaf wehl.)

Laukſtrahdneeku ſahkums un ſahwolkis Widſemē.

Dr. Adolfa Agtheſ.

I.

ſem wirſrakſta „Ursprung un Lage der Landarbeiter in Livland“ (Laukſtrahdneeku ſahkums un ſahwolkis Widſemē) paſiſhtamā Leiſpziģas uniwerſitates tautſaimneezibas profefora Dr. R. Būchera wadibā iſnahkoſchā ſchurnalā „Zeitschrift für die gesamte Staatswissenschaft“ eeweetots tik nopeetns, pamatiģs un pateeſs darbs par Baltiģas apſtahkēem, ka latweeſchu preſe wiņa neſahdi newar atſtaht beſ eewehibas. Raſtā wiſs beſ aiſſpreedumeem uš taiſnibas ſwareem ſwehrts un prahta wehtikli ſjats. — Kā Kriſtoteiſ ſenatnē atbildeja, kad tam pahrmeta, ka wiņſch uſſahģas pret ſawu leelo ſkolotoju Platonu: „mihſch man ir Platons, bet wehl mihtaka ir pateeſba“, tā raſt tamlihdſigi ſawu eeweħrojamo darbu ſtrahdadams buhs domajišs ari jaunais ſinatnu wiħrs Adolfs Agthe, kuſch wehl tik neſen (peħrn) pabeidſis ſawas ſtudijas Leiſpziģas uniwerſitatē: „miht man mani tauteeſchi — Baltiģas wahzeeſchi, bet wehl mihtaka man pateeſba.“ Pee pateeſbas meħrauklas jaunais ſinatneekš tad ari ſawā darbā wiſzaur nelokami peeturejees. Šhta ſinatnu wiħra paſihme. Neſinam, ſche atklahki jaſaka, neweena zita wahzu autora apzerejuma par Baltiģas apſtahkēem, kurā tee tik objektivu iſtirſatt. ſchahda wehſturiska peħtijuma truħtums par lauķſtrahdneeku ſahkumu un ſahwolku bija ģruhti ſajuhtams. Par to neka objektivu un pamatiģaka nebija ne krewu, ne wahzu, un deemſchehl ari ne latweeſchu walodā. ſchehl, ka taħda darba nāv ſarafſtiģis latweetis, bet Baltiģas wahzeetis, kas pee tam wehl ſawu iſglihtibu haudijis aħſemēs — Wahģijas uniwerſitatē. Bet ſawā ſinā tas tomehr no ſwara. Ja latweetis to buhtu ſaraf-

ſtiģis, nu, tad waretu weeglaki ta darbu ignoret un noſtahdit par tendenziōsu, tagad tas tik weegli nebuhs. Ir tapehģ labi, ka wiņa autors wahzeets. Un patihkami redset, ka ari Baltiģas wahzu ſtarpā wehl wiħri, kureem pateeſba par wiņu augſtaka. Bet lai pee tās tiklu un kkuhtu ſiħrs deeģan wiņu iſteikt, leetas, wajadſigs wiſmas uš laiku iſrautes is Baltiģas ſchaurajeem apſtahkēem, lai, ka ehrgliſ waretu brihwaki pazeltees un nebuhtu janoflahpſt aiſſpreedumu beeſoni. Ģarlibu Merſeli apģaroja leelais Ruſojs.

Adolfs Agthe klawģģās aħſemju uniwerſitates un aħſemju uniwerſitatu profefori tam rahdija zeku uš pateeſibu un mahģija to par wiņu augſtaku turet.

Ar godajamā autora atkauju paſneedſam wiņa eeweħrojamo darbu.

G e w a d s.

Ne wiņus zilwekus, kuri ſtrahda, ſauģ par ſtrahdneekēm¹⁾. Darba weids pa galwenai daſai meeſſſs²⁾ un tikai iſpildošs. Wiņa pretmets pa galwenai ſahrta ģariģs³⁾ un wadoſhs uſnehmeja darbs. Atlihdſibas weids ir alģa. Alģas augſtumu un weidu noħahrto liģums, kuſch noſleģģts ſtarp ſtrahdneeku un darba deweju. Liģumweidejā darba alģas noħahrtoſchāna preeſch darba ſahkſchānās to paſchā buhtibā atſchir no uſnehmeja pelnas, kas žetas no uſnehmuma eeneģģuma.

¹⁾ Tas atteeģas tikai uš jaunakeem laikeem. Widſemē Ģeħns ſawā magiſtra darbā „Intensität der livl. Landwirtschaft“ (69. lapp.) wehl 1858. ģadā raſta: „Darbs ir itweena uš r a ſ ģ i ģ u meħri atteeģiga darbiba; kas taħdai nodewees ir ſtrahdneekš“

²⁾ T. i. meħaniģks muſtku darbs. ſal. Būchera „Arbeit und Rhythmus“ 1902. ģ. 22—3 lap. p.

³⁾ T. i. ſmadſemu darbs.

* Taisni kalnu ſprediķi Ģeģabšs patureģis aģis (2, 5, 5, 12.)

Lai waretu ſlehgt lihgumu, ſtrahdneekam, tā leekas, wajaga buht perſonigi brihwam. Lauſſtrahdneeku ſahkotni tapehž mehds noſtatit tā ſauktā ſemneeku atſwabinaſchanas laikmetā. Perſoniſkas brihwibas paſludinaſchanā eerauga winas attihſibas pamatu un nereti min pat deenu, kurā ſta lauſſtrahdneeku ſahrtas dſimſchanas ſtunda⁴⁾. Un taſſchu leetu tuwak apſkatot rodas ne maſas gruhtibas. Ir ſen atſihts, ka jau preeſch ſemneeku atſwabinaſchanas bija lauſſtrahdneeki⁵⁾. Peerahdits tiks, ka winu alga nokahrtota lihgumweideji. Perſoniſkai brihwibai preeſch ſchis ſchſiras tapehž newar buht bijuſchaj ſewiſchſas noſthmes.

Swarā kriſt te taſſchu tikai war faktiſka brihwiba, jo nolehmumi, kuri ſtahweja tikai uſ papira, nekahdi newareja rabit lauſſtrahdneeku ſchſiru. Pateeku perſoniſku brihwibu ari neſpehji dot kahds weens likums, kaut winſch ari waj wehl otrtik ſtipri uſſwehrtu dſimtuhſchanas atzeliſchanu. Buhtu tikai domajams, ka ſchis likums buhtu ilgi ſagatawotas un konſekrenti iſweſtas ſemneeku apſardſibas beigū attē. Bet nu tiks rahdits, ka ſchis uſ Widſemes ſemneekem atteezīgais nolehmums iſaihžinaja agratu gadu ſimteni ſemneeku apſardſibas panahkumus. Iſtrahdſees tahlak, ka ſchini likumā blakus perſoniſkas brihwibas paſludinaſchanai eetilpſt weſela wirtne noſajizumu, kuri ſemneeku atkal no jauna galigi eewelk muiſchneeka atkaribā.

Iſtrahdas tapehž wajadſigi pirms iſpehtit lauſſtrahdneeku ſahkumu eekam tehlo winu ſtahwolli.

D ſ i m t b u h ſ c h a n a s a t t i h ſ t i ſ c h a n ā s .

Sahkumā wahžu koloniſti weetejeem eedſimtneekem, leekas, naw uſlikuſchi nekahdas leelas naſtas. Nolihgumā ar atgreetem kureem no 1230. gada teiktis, ka kureem un to mantineekem iſ no arlla jadod puſbirkawa rudſu un iſ no ezeſcham tiſpat dauds. Bet kas ar 1 ſirgu ar un eze, tas dod tikai puſbirkawu rudſu. Gedſimtneeki daudſkahrt maſſajufchi ari deſmito datu. Beſ tam wineem wajadſeja eet lihdiſt karā pret paganeem, kas laikam nebuhs tā naſta ſajuſta, jo pee tam wini dabuja ſawu datu no laupijuma. Weidſot nekad nepeemirſa praſtit, ka wineem jauſnem preeſteri, pee kam par ſcho pehdejo meeſas labklahjibu agrat un wairat gahdats, nekā par eedſimtneeku dwehſelem. Ja preeſterus bija uſnemt, tad tas noſthmeja, ka tee jaapgahdā ar wiſu wajadſigo, teem japaſlauſa wiſas leetās, jaſargā tee pret eenaidneekem un jataujas no teem kriſtitees. Par to kureem teek apoſlita muhſchiga brihwika, kamehr ween tee neatkriht no kriſtigas tizibas. Bet ſwarigatā leeta, w i n e e m ſ e m e p a l e e k p a r i h p a ſ c h u m u , u n b i ſ k a p s A l b e r t s 1211. g a d ā n o l i h b e e m p i r z i s ſ e m e s g a b a l u . Bet jau wina laikā ſahka eeweeſtees lehnū

buhſchana, jo winſch pats no lehnina Schwabijas Filija bija dabujis Baltiju uſ lehni ar wiſam kundſibas teeſham un Alberts tad ſemi atkal iſdallija wafaleem; winſch atdewa teem weſelu treſchdatu un lihdiſ ar ſemi ari nodewas un kalpojums no eedſimtneekem un teeſas ſpreeſchanu par teem. Tikai deſmitais bija winam jadabū ari turpmak no wafaku ſemneekem.

Gedſimtneekem no jaunās kahrtibas wairat nekas neattlehza tā augſtakas naſtas un kalpoſchanas, jo wafaki teem beſ baſnizu deſmittā uſlika ari wehl naſtas ſew par labu. Tapehž tad ari 1211. g. Daugawas un Turaidas lihbeechi luhdſa biſkaps, klaufchus kriſtigeem un it ſewiſchki deſmito lehninat. Lehnu kahrtibas ſekas bija ari tās, ka ſeme no eedſimtneekem pahrgahja wafaku ihpaſchumā. Lihbeechi gan ſuhtija wehſneſchus uſ Rigu ſuhdſetees par ordena meſtru un ſnoja par atnemtām druwam, pſawam un naudam. Biſkaps ari ſafauza brunneekus uſ iſlihgſchanu ar lihbeechem un latweeſchem. Sarunas ilga diwas deenas un palika beſ panahkumeem. Un tad kroniſts rakſta: „Tapehž lihbeechi un latneechi ſchſibrās no wahzeechem, ſaſwehrejās un apſtiprinaja ſawu ſwehraſtu, ſchſehpus mihdami, pa paganu paradumam. Wini gribeja wiſus wahzeechus iſ ſemes padſiht.“ Iſnahja ari zihna, kurā eedſimtneeki weens otram uſſauza: „Eſet ſtipri un zihnatees, lai wahzeechi juhs nekahpinatu (newehrdſinatu).“ Bet winus uſwareja, tā ka galu galā wini patureja tikai ſawus aukus (biſchu kotus meſchā), kamehr ſchſehpneechem palika tikai druwas.

Kurſeme tika wehlat eekarota un tur wehl 1253. gadā ſemneekus atſina par ſemes ihpaſchneekem. Wehl ſliktati klahjās eedſimtneekem, kad lehni palika dſimti un wafaki ſawu ſemes ihpaſchumu paleelinaja un uſlaboja. Ap 13. gadu ſimtena beigam wini ſemneekem atnehma apſtrahdatās druwas un uſ tām nodibinaja lopu muiſchſas, kamehr ſemneekus padſina ar „draudeem, ſteeneem, luhgſchanam waj naudu.“ Tee gahja tad meſchus lihſt. Sekas bija, beechi ſemneeku dumpji. Par igauņu dumpi 1343. gadā Ruſows rakſta: „1343. gadā pa Jurga nakti Harijas ſemneeki iſdarija ſchauſmigi ſaunu darbu un ſlepſkawibu un apſahwa pahri par 1800 wahzeechu no muiſchneezibas.“ Pa wiſu Igauniju wahzeechi aiſ ſemneeku dumpja bijuſchi leelās raiſes. Kroniſts Kelchs pee tam peehſhmē: „Un nu labee wahzeechi un dami redſeja, zit tahku wini tikufchi ar ſawu wahrmahzibu, un ka zaur leelu ſlogu iſſamiiſbā eedſihtā tauta naw nelihdiſtga dambi iſlauſuſchem pluhdeem, kas padara leelu poſtu un ar leelām puhlem un darbu gan tahlak gruhti apmeerinami.“

Kad ſemneeku ſpehki bija ſalausti, tad wini zitadi ſew neſtinaja lihdiſetees, tā aiſbehgt no ſameem kungeem. No 15. gadu ſimtena widus ſemneeku aiſbehgſchana peenehmās tahdā mehrā, ka fungi ſawā ſtarpā norunaja weens otram iſdot atpakal iſbehgufchus ſemneekus. Pehž kunga uſſlateem ſemneeks nedrihſteja atſtaht ſemi, kuru winſch bija dabujis pret gruhtām nodewam un klaufham, kamehr kungam bija teeſba, winu kaut kurā brihdī iſlikt poſtaſchā.

15. gadu ſimtena beigās igauņi un latweeſchi atradās

⁴⁾ Sal. D. Mueller „Die liv. Agrargeſchgeb.“, Halle, 1892. g. 32. lap. p.: „Brihwlaiſchana tika iſdarita ar 1819. gada 26. marta likumu“. Tahdas paſchās domas wehl jaunatā laikā aiſſtahw G. Roſowitſchſ jawā darbā: „Къ вопросу о положеніи безземельныхъ крестьянъ Прибалтійскихъ губерній. Краткій обзоръ положенія батраковъ“. Лифляндская Губернская Типографія.“ Riga, 1906. g.

⁵⁾ Sal. peem. B. ſon der Golſa „Die livländiſche Arbeiterklaſſe und der preuſſiſche Staat“. Jenā. 1893. g. 7 lap. p.

jau pilnigā dšimtuhšānā, jo jau tos laikus semneeku atdāwaja un pahrdewa, tā tas redsams no dascheem dokumenteem. Semneeks ari newareja eegubt nekādu mantu, kas tāpat ir dšimtuhšānās sīhme. Kad wezaki nomira, tad wīsu mantu pamehna kungs, un beħni wareja eet pliki un kaiti gulet pee juktura ugunskura. Un semneekam ari nebija wairaf teeġbas, tā zif jukturs waj fogis winam gribeja norwehlet. Ikwēenam muišneekam

bija foga teeġbas par sawu semneeku, wīsch wareja spreesġ par semneeka dšihwibu un naħwi.

Kad Widsjemes muišneeziba pahrgahja pee Polijas, tad ħehnišch Sigismunds Augusts wīneem apstiprināja ħehis teeġbas 1561. g. 28. nowembri. Wīsas pahrsuhdšibas uš ħehnina wahrdu bija turpat ispreeschamas no muišneezibas teeġneħeem.

Muħsu mahġlas naħtotne.*)

I.

Muħsu mahġlas, fewiħġi rakstneezibas un rakstneeku stāhwollis paleek arweenu launaks. Newajadšigi dšihwei un tautai, newajadšigi paħġi few un mahġlai, muħsu rakstneeki kaut tā pawada sawas deenas, apmeerinadamees ar druħkam, kas notriht no dšihwes galda. Ar druħkam, ko retumis pašneeds ħāhds sawadneeks, kas nawa wehġ aismirħs atjaunotās, ħāistās dšihwes preesterus un saules deħsus atdšimšānās gāiħajā rihā. Wet mas ir tahdu sawadneeku, kam ari wafaras tweiħē, rudens leetainā miglā un seemas stingumā (kas raksturo muħsu tagadejo stāhwollt tautā) wehġ ħkanetu ħrdi wina dšeeħma, kurai reiħ suħtija ħmtħārtigu atħāsu weħtras un wīnai un kalnu ħlintis, kur bija nolikts jaunās dšihwes zeħħ. Mas ir ħġo sawadneeku, kas safarā ar teikam un dšeeħmam buħtu dweħsele usglabajuħġi neaistiku to leelo briħnumu, ko atrada jaunais laiks, kas weido muħsu naħtotni sħoħakā gāiħmā par to, ħāhdā weidojuħē pagāhtne, tautas baltais aħaru teħs sem seedoħħas aħbeles weħlā wakara aħarainā un aħrainā blaħsmā; — un tās paħħas swāiħnes, kam leħja muħšiggo mirħsumu zekā, kad smaga nakts pahrsawāules dāħrseem gulās.

Saatħħst tomeħr, ka war dšihwot ari beħ dšihwes baģatām halwam. Ir laikmeti, kad mahġlineeks tā dšihwodams war juħtees baģataks nekā wīħ pāsaules baģatee kopā. Art latweeħġu rakstneeks pahrdšihwojis tahdus laikmetus. Baģats bija Aħseħlis, kad draudšigais wīltneeks tam nosaupija wīsu wīna neleelo eetaupijumu, un sawus darbus isdodot winam bij jazeeħ tīkai saudejumi. Baģats bija ħumpurs, kad wīnħ atstāħja Latwīju apħnadamees, ka no wīħam wīnas baģatibam nekās tam nepeeder. Baģats bija ħoruks, kaut ari dweħseles dšitakee pahrdšihwojumi winam bija japārdšihwo gluħġi nesapraħtam un weenam. Baģats bija Blaumanis, baģati ħainis, Aħpāħija, Ģglits, kaut gan par wīnu neħtam baģatibam neweens laikmets rakstneezibā un dšihwē teem nawa nodroħħinājis neatħarigu, mahġlineekam nepeezeeħamu stāhwollis.

Laikmetu ruħsa nebija sħeħjiga faħst rakstneeku un dšejneeku iħstākās weħrtibas. Laikmetu puteħki, intrigas un tuħħums neiħnħināja ħġo weħrtibu tħro mirħsumu. Tas

ir saħrotams. — Wīsu dšihwi, ħāhdu tee to saħrata, pahrdšihwoja un atħina, wīni juta — preeħġā, tahlē, naħtotnē.

Naħtotnē wīnu teħwa mahjas, wīnu ħrds ħāidribas piħs. Naħtotnē wīnu saħnu seme. Naħtotnē, tahlēš wīnu saule aust. . . Ģara gaita sħeedsas arweenu augstā, — wīnai preeħġā briħwās, leelās dšihwes naħtotne. Naħtotnē wīnu waronu laiks. Naħtotnē, tahltāħlu aħ laħta un telpas, miht zilwezes jauħakais saħnis. Un ta ir naħtotne, kur swāiħħānu ħmsonija atħtan, kur sateekas zilwezes leelakee ġeniji, kur ħebijuħħais un diwi Weentuki walda.

Naħtotne ir nereti bijuħe muħsu dšejneeku pāteeħatā dšihwe. Sħāħdas naħtotnes deħt wīni ne aħmirħki neħħāubijās palikst beħ weetas, darba un maiħes, beħ dšimtenes un zilweziħtas laimes.

Kas tas bija par sħeħtu, kas wareja atħweħrt wīsu, ar ko ħāistijās pagāhtne, iħdeenas laime, baģatiba un nosāħtotā dšihwe? Saħuħma, kas ispluħda no teem nedaudsajeem, kas wīnus pilnigi saħrata; nojauta par jaunās dšihwes rakħanos, kura buħs gāiħkā, plaħkā un dšitāka par bijuħġo; apħta par sawu fewiħħko stāhwollis naħtotnes „riħta blaħsmā“; leelā weentuliba un leelais preeħs par weentulibā audseto saħnu peepildišħanos, — wīħs tas peepildibija dšidro gawiku kauħu liħds malam, un it tā saules apħarotā leħnumā līka latweeħġu dšejneekam staigat pa dšihwes eelam. Un kaut gan dšihwes eelu bruģetaji noħħatijās druħmi un neuħizigi uš ħāisto sħeħneeku, — aħmirħst wīni to neaħmirħsa. Tāpat tā neaħmirħst beħrnibu, pirmo laimes apħta, pirmo miħlestibu. — Saule un gāiħma, pawāħara smāħħas pilnee seedi un seedona liħģme eeradās wīħur, kur ween parahdijās dšejneeks ar sawu naħtotnes nosleħpumu — ħrdi, dšejā, mahġlā.

Tagad ħāħdas naħtotnes muħsu rakstneekem wāħs nawa. Dšihwe, peewiħluħē par sawu naħtotni, sawas neħħeħligās, tāiħnās logiħas sħeeħta, saħragāja ari dšejas un mahġlas naħtotni. Tuwāħais katrā baģijumā eeħħmiħ tahlakā weetu. Atreebibas ħāħre līħu apħħust dedšinoħġo, praweetiħto duħmu wahrdeem. Dšitakos dšitumus pahrtāħjuħe ħħtu intrigu, baudu ħāħres un aħriģas israħdiħħānās saģanā wīħa. Saules kalnu aħħħājuħe bruħni dšeltēna miglā. Mirħsoħġā saħnu un teiku piħs palikuħe neuħeeta. Ģatrat wajadšibai dšihwe radijuħe weegli peeeħamus, leħtus

*) Laħts Sinibu ħomijās saħulē, 2. februari 1909. gadā, tā „Muħsu mahġla“ un „miħiħtais tuħħtotis“.

apreibinafchanas lihdsfekus. Tee apmeerina domas, apklus-
fna juhtas un peepilda wifas wehleschanas. Garigais
tufschums war lepotees, ka kluwis par azumirka walbineeku.
Un welti raugas rakstneeks, waj neeraudjis zilwekus, las
nepadotos, bet gribetu pretotees dshwes atlajai logikai.

Padewigi, apatisti raugas azumirka zilweks us waram,
kas leez to pee semes, netihromos, putekkos. Seb — war-
buht winsch fin, ka seme ir spehks. — Seme ir spehks, bet
seme war ari padarit zilweku neezgu, netihru, trulu. Seme
war fakropkot zilweka brihwo garu, noslahpet dwehseles
gaischafas ilgās. Wina war nosmazet katru dshschanos
pehz noskaidrotas un apstinatas dshwes. Tahda ir seme,
kad wina pilnigi dabujuse zilweku sawa wara. Parastās
dahwanas, sinams, wina neleeds neweenam. Sem scho
dahwanu nastas salihzis foto us preekschu tagadnes zilweks.

II.

Jaunibai, kas arweenu lihds schim un fewischki pehdejā
gadu desmitā bijuse muhsu dsejneeku un wina radito pa-
fauku labatā faprateja, tagad wairs nawa leelu, tahku
dshwes idealu. Nawa to brihnuma ilgu, to waretu
usnemt fewi, fakaufet ar sawu daituma fajuhtu un isweidot
wefelos mahfklas tehlos, — to, weentahrschi runajot,
waretu isteikt dsejneeks. Jauniba tagad tikpat gudra, pee-
tizigo un paschampeerinata tā wezakais wezums preeksch
peezeem gadeem. Smago, obligatorisko teoriju spaidis to
ismahzijs spert katru foli ar apdomu, lai nebuhtu japaklubp
un japahrweherschas par nenoshmigu putekliti plaschajā
dshwe. Par to nawa to brihnetees, ja eewehro, ka e k o =
n o m i k a gribeja ik zilweka mihtni un mahjolli peepildit
ar sawu slawu, ka f i s i s k a i s spehks isfludinaja par
weenigo wehrtibu raditaju fewi, un tā garigajam
spehksam nolaupeja wina pehdejo nosihmi. Nobira jaunibas
fapnu puksim seltainee seedi. Aplusa spehzigās uswaras
dseefmas. Te nu wjadseja brihdi padomat par sawu ihsto
usdewumu un peenahkumu dshwe. Wjadseja pah-
leezinatēes, waj weenigi pateefa dshwes un progresa teorija
nebija negaidot pahwehrtufes par naidigu un sweschu
mahzibu. Gruhti bija jaunibai isdomat schis domas lihds
galam un iswehletees stary diwam weenlihdsfigi aklam un
fatreezofcham waram. Labat wina eetinās weenaldfibas
mehteli un raudsija, zik ilgi wehl eespehjams, eedomatees
fewi tanī paaugstinatā stahwolli, kahdu tai eerahdija leelās
fwehtfu deenas tā sawai isredsetai weeschmai.

Tas bija neparaste stahwolli pehz weentulibā un truh-
kumā pawaditeem gadeem. Peepildijās, to tai bija folijuschki
w i n a s dsejneeki. Kad Rainis, Pludons, Eglits, Akuraters,
Stalbe isweidoja sawu weentulibas tragifmu dschifkos tehlos,
tad jaunā paaudse, dshwā nahkotnes fapnu wehrpeja faprata,
ka dsejneeki isteikuschki w i n a s weentulibu. Domehr dsika
godbijiba pret d s e j n e e k u tai toreis wehl neatfahwa ap-
galwot, ka dsejneeki dshwo tikai tadeht, lai winas weentulibu
isteiktu dsejā. „Tu biji weens . . .“ līka dsejneeks stahstit
sawai kollei, un jaunās firdis, wina faprasdamas, no-
trihzeja tā leelā, fsumju pilnā schalkā. — „Tu efi nolaufts

aif fewis tiltu . . .“ weidoja dsejneeks sawu muhscha tra-
gediju, un jauniba finaja, ka tilts nolaufts un atgreeschanas
wairs nawa — „Us preekschu! preekschā faules tahles
pluhst! . . .“ islausās fauzeens pehz ilgās rabitās nahkotnes
no dsejneeka dwehseles dsitumeem . . . „Us preekschu! . . .“
atbalsojās fmitfahrtigi jaunibā.

Jaunajai nahkotnes audsei bija leela mihslestiba, fapni
un ilgās, kas tā sawadi teiksmaini seedi fahrtā rihta blahsmā
lahrās pahr peleteem klinschu frasteem. Jaunajai audsei
bija fapnu faules un teitu walstis, fskaitas un seedofchas,
tā fwehtlamigo falas, tur staiga atpestitee muhschigā
gaismā. Rihta blahsma plehtās pahr kalneem. Weentulibā
isautletās ilgās un trihzoscho gawiku juhsmā pahwehrtā
to par wispateefako pateefbu, asu un degofchu, tahda mofstas
tikai leelu notikumu, leelu fwehtfu preekschwarā. Un it
wahrts, to runaja par scho rihta blahsmu un ustraukto
gaidischanu muhsu dsejneeki, ik wahrts bija tā luhgschana
wisfwehtakā noslehpuma preekschā, kad firdi besgaliga laime
mofstas un azis kahpj asaras . . . Neatturamās, dee-
wischtās pehrles . . . furas Boruks kristala traukā falafijis
nebuhtibai paglabaja . . .

Tagad dsejneeki fajuht tā tufschumu un faltumu ap fewi.
Weentuko behrsu, kas leelās fsumjās leezās no purwa pret
wehjeem un faulti, aifaudstis fīla beesofna weenmufigais falums.
Jauniba wairs nesehro, tahlos purwa laukos, pehz gawiku
stundam faulainos dshwibas kalnos. Sileneeku Jahnis
wairs nesehd us weletawas Sileneeku fehtā, kad ahbeles
paschu laitu seedos, baltas tā lihgawas, un nesapno par
Besaru un atjaunoto Romu. Atraitnes wairs nesteidsās us
tahlo gaismas pili aif trejdewineem purweem . . . Un
jaunais juhneeks wairs nebrauz Seemekmeitas luhkotees . . .
Rifignazija, fsumja, ruhfa un tihsfmgas fahpes par wisu
dsiko un daito, kas jau pahrdshwots un pagahtnes lambaros
eefsehgtis. Par to tagadnei pat nostahstu un teitu wairs
nawa. Dsejneeki fin, ka jaunibas fajuhsma tos wairs
nerefis faulet pretim un nepeepildis ar seedona fmarfchu
tumfcho telpu, noguruma un meera mitekli. Weens fa-
juhsmas awots aifbiris muhsu dsejai us wifseem laiteem.

Zik sawadi ir t a g a d runat par laimi un fahpem, kas
buhtu weenotas ar asaram un luhgschanam. Zik sawadi
tagad domat par d s e j n e e k u. Muhsu dshwē wairs nawa
dsejneeku. Tee, to kahdreis fauja par dsejneekem, tagad
ir nizinatēe un nolahdetee. Wislaimigakee no wineem tee,
kas warbuht aismirsti, nogulditi sem welenam fmitfchu
kalnā. Kas war atdusetees no dshwes un dsejas . . .
Zidshiti ir muhsu mahflineeki Tikai gadijumā pasaka
par teem labu waj kaunu wahrdū, ar peenemtām fehram
waj aklu, nejuhtofschu naidu. Ir tatschu tagad wifseem tit
besgala weenaldfigi, kas teef rakstis un teikts par muhsu
mahfslu, — weenalga, waj rakstitajs buhtu Janfons,
Andrejs Upits, Teodors waj Wiktors Eglits. Tagadne
latweeschu rakstneekam aiflahjuse sawu waigu ar peleku
weenaldfibas autu un nahkotne, — neatminamā ffinksa,
fola tikai ledainu weentulibas faltumu.

(Turpmat beigas.)

Pawafars!

Aleksandra L. Kielanda.

Tahlu un platu ap Nilu bija satupuschi keesi putnu bari un karstajā faulē pereja. Tee pluhkaja un kuhrtaja fawas spalwas, spahrnus pahra reises pazilaja it tā ismehginadami waj tee klaufa un fameegojuschees kampa pehz tahda tahra pa waj kufaina, no tahdeem dumbrajs ischumeja un kusteja.

Tomehr, baribas bija pahraf dauds, bija pahraf filts un bija pahraf kluse; tee ilgojās pehz auksta lectus, peleka gaisa un swaizām wehtram.

Nestaitami kari peleko fosu un gulbju peldeja pa klajo uhdeni starp needrajeem. Schur un tur pahr ziteem pazehlās wanagi un stahki; eerahwuschees tee stahweja us weenu kahju, nokahruschi knahbjus. Tee breesmigi garlairoja.

Slofas un uhdens putni, kihwites, esergaiti, mescha sofs, uhdeas wistas, palpalas, besdeligas — ja pat ikdeenajais strads, — wiā tee garlairoja, ta teem waj spalwas krita laukā no meefas.

Ibifs dusmojās par scho swescho peleko puhli un nolaidās pat tiktahk, ta fawas behdas isfuhdseja mulkeem flamingos, lai gan tas zitadi tos koti nizinaja. Krokodifi mirkschinaja sakās, glotainās azis un kampa schad un tad pehz tahdas trefnas sofs. Tad it reis iszehlās trofnsis un brehschana, us kuru tika atbildets upei us augschu un us leju, tahlu tahlu, kamehr fkanas tahlēs isdšisa, un tulfnescha klufums nolaidās atkal par sakaituscho semi un kuhtrajeem putnu bareem, kuri sehdeja un gaidija un paschi nestinaja tadehk.

Tad kahds mas pelēks putnis laidās taifni gaisā, palika augschā ozumirkli meerā un milšigi ahtri pliwinaja spahrnus, widschinadams kahdas ihfas fkanas; pehz tam tas nolaidās atkal semē un apshēpās sahle.

Wišs putnu bars pazehla galwas un klausjās. Un tad it wišs stuhros un faktos iszehlās knadeschana un ischwinaschana un nemeerigs trofnsis. Jaunas pahriteidšigas kihwites laidās us augschu un meta gaisā kuhlenus, it tā rahdidamas, zil labi tās prot laistees.

Bet wezakee baltee gulbji, kureem wajadseja tikt augstu lihšs Islandei, tureja generalšapulzi, lai apspreestu zihruka zetojuma preekschlitumu. So wišs to tuhdat bija ispratuschi no zihruka balša, lai gan tas neisgruhda wairak nekā diwas trihs fkanas; dseefma winam wehl nebija ihsti pehz rihllek. Kamehr gulbji spreeda, atskaneja breesmiga ischaloschana un gais aptumschojās.

Tās bija pelekas sofs, kuras rihkojās us zeta. Leelos pulkos tās tuwojās, klejoja pa gaisu, sakahrtojās tad garās rindās un pasuda us seemekeem, kamehr winu brehschana pasuda tahlēs.

Strašdi pazehlās it tā melna nakts un dewās zekā; kihwites wineem sekoja. Stahki pa pahreem urbās augstu gaisā, tā ta winus wehl tikko knapi wareja faredset un dewās us seemekeem. Gulbju generalšapulze pee schahda wispahreja fajuluma un nemeera pilnigi isjuka; wiša pa-

faule gribeja tikt projam, tur nebija wairs nekahdas apdomas. Katru azumirkli Seemel-Afrika krassteem pagahja garam jauni pulki, sweiznadami ar faweem knahbjeem smaidoscho silo Widus juhru tur dšiti lejā.

Lastigalu tehmini nakti masos pulzinos dewās zekā; tee gribeja usmeklet pasihstamas weetas Browansas roschu kuhmos waj Seelandes wihsnu meschos, lai tad ar sawām staitām dseefmam buhtu eemahzijuschees un gatawi, kamehr mahitates eeronas.

Norwegu zihruki gaidija, zil ilgi ween spehjo, bet tad danu ziruki gahja, ari tee aif wezas draudšibas sekoja. Zetojuma drudšis bija sagrahbis it wišus tahdā mehrā, ta pat besdeligas un dseguses gribeja tikt projam; winas pirās gribeja pahrlaistees wismas pahr Widus juhru, tad jau tahkat redšes.

Ibifs atdabuja atkal sawu dwehseles meeru un lepni tā erzbiškaps sekoja gar krassteem schurpu un turpu un farkansahrtee flamingos gobbijigi atkahpās fahnus preeksch wina swehtibas un deewbijigu waigu nokahra fawas mulka galwas ar faweem nolaišteem knahbjeem.

Klufaks un stahks kkuwa wisgaram gar Nilu. Krokodikeem tagad wajadseja apmeerinatees ar neheru gaku waj ari pretejos gadijumos ar tahdeem fihstu angku turistu.

Deenam un naktim gahju putni laidās us seemekeem. Kur kahds bars faneedsa pasihstamas dšimtenes ahres, tas nolaidās lejā un sauza pakat ardeewas ziteem, kuri laidās wehl tahlat. Un wezajā nosaluschā Giropā it wišur pamodās dšihwiba un jautriba, meschos un laukos, ap zilweku mahjom un ahra leelo rahmo eseru meldrajos.

Stalija bija tā nosehta ar maseem farkaneem roschu pumpureem. Deenwidus-Franzijā ahbeles gresnojās ar sawu bahlsahrto seebu tehru un Parises bulwaros kastanu kokeem lapas sahka sprahgt ahra no sposchajeem mihsstajeem pumpureem. Dresdenes labee pilsoni stahweja us Brūhla terases, gosejās faulē un apluhkoja ledus gabalus, kuri pa upi tika dšihiti us leju un sakrahjās pee smagajeem tilta pihlareem.

Bet tahlat us seemekeem bija auksts. Sneega pahrlas sche un te un no Seemeljuhras pufes starbs wehšsch. Zihruku bars palika masaks, jo tahlat tas laidās. Weselam pulkam wajadseja nolaištees Leipzigas lihdsenumos un tad atkal ziteem Lüneburgas flajā un tad pahrejee pahr Schleswigu laidās tahlat, danu zihruki jautaja norwegu zihrukeem, waj teem nepatiktos druszin pagaidit un nostatitees kahds laiks.

Sneegs wisgaram Sitalandes grahwjeem un sehtam, seemeku reetumu wehšsch purinaja wezas Danijas wihsfnas, kuras ruhpiigi slehdsu bruhnos pumurus ap fatihtām lapam. Putni aishlēpās aif atmezem un zereem; daschi no wineem pat eedroschinajās peeeet tuwaku semneeku mahjam, kur swirbuti taifija trofni, it tā teem wišs peederetu.

Wif bija weenis prahtis, ka ir dewufchees zekā par agru un ja tee buhtu warejufchi dabut rokā weeglyprahtigo patronu, kas tos bija aismilinajis projam no Egiptes gatas podeem, tee buhtu to drofchi ween pluhkajufchi. Weidsot eestahjās deenwidus wehifch; norwegeefchu putni fazija leelo paldees un laidās pahr juhru tahlat.

Mahjās Norwegijā fahfumā iffkatijās behdigi. So semu lihds pat eelejam un tāpat mescheem atradās olettim beesf sneegs. Bet deenwidus wehifch bija nahzis ar leetu un tad nu gahja wakā uf reifu, newis neezigi un pamafam, bet graujot un rihbot lawinem un trafojot upem, tā ka seme lihdsinajās miflum, kurfch mafgajas, leedams ledus auksto uhdeni pahr farweem dshflaineem lozefkeem.

Un weegls gaischi faksch plihwurs nolaidās pahr jaunajem behrseem uf nogahsem, pahr klufajem lihfscheem fjordos, pahr klajumeem reetumos pee juhreas, pahr kalnu purweem un kalnu muguram, pahr fchirbam un plaisam un fchaurajām lejam starp kalneem. Bet uf galotnem palika sneega lauki un fchuhdoni kā bijufchi, it kā wezee kalni neeffkatitu par puhtu wehrtu, nemit žepuri preefch tahda pawirfcha nebehdna kā wasara.

Un faule fpihdeja tif fkti un lihgfmi, un wehifch nahza no deenwideem un nefa lihds arween wairaf fktuma un beidsot eeradās dsegufe, kā wirszereemoniju meistars, lai paluhktos, waj wifš fahrtibā. Wina laidās fchurpu un turpu, notupās tad uf kahda jauna behrsa mescha beesumos un brehza. Pawafaris bija peenahzis; Norwegija beidsot bija gatawa.

Un tur nu wina atradās augflu un mirdsoschā fkaistumā pee flās juhreas — tif nabaga un leesa — tif fwaiga un wefela un fmaiboscha kā tahle, kā masgats behrns.

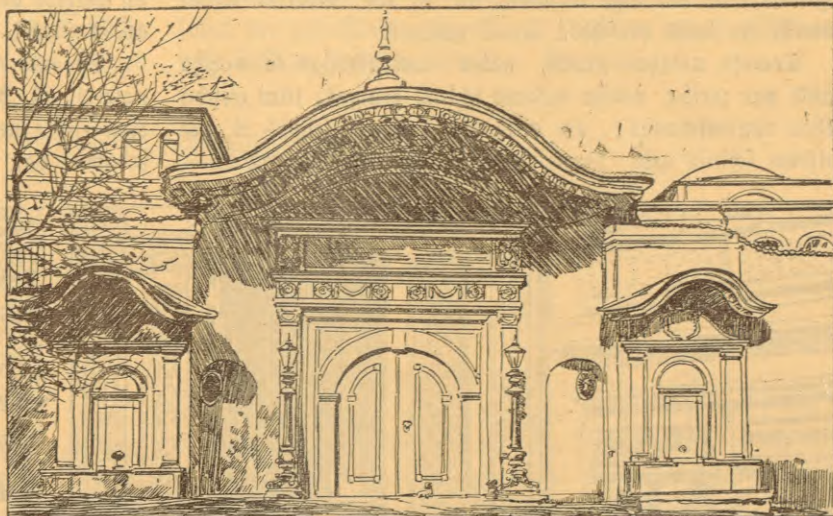
Dstās un pee krasteem fahkās dshwiba un rofiba, baltas buhreas wijās starp falu audfeki un pasuda tahlu juhrea. Sneega kurpes tika noliktas pajumtē, kamanu sega freetni apkafita ar kamparu un nowahkta nost, un tikpat kā lahzis, kad tas atstahj fawu seemas migu, purina fawu pinkaino fashoku, tā arī kaudis iftirpinaja fawus fmagos lozefkus, eefpafhwa fahjās un likas flahf pee pawafaras darbeem.

Uf putojofchām, no sneega uhdens uspluhdufchām upem fahkās plostofchana. Platajās augligās eelejās arkliis wilka garas, melnas strihpas; augschā seemetos kaudis stahjās pee klipflws fagatawofchanas, kura guleja garschakulus pee kailajām flintim; reetumu lihdsenumos tee no juhremalas weda juhreas mehflus uf laukeem un kalnos augschā stahweja kahds masf wihrs afarofofcham azim un luhfojas pehz fawas lofās fehweš.

Sche bija wehl it fwaigi un maigi, kamehr Parifē aif

farstuma kaudis apcrita uf eelam un bulwaru toki bija fashumufchi un nowihtufchi. Uf Brühla terafes labee dresdeneefchi dsehra maja boli wafara dsestrumā un strihdejās par Wagnera musitu, ka waj lupatas leza gaisos. So par to zitu tee sem klajām debefim nedrihstjeja disputet un disputet teem wajadseja.

Kam bija lihdsfekti, tas fahfa oftit pa Wädeleru. Un drihsti ween radās wefeli pulki eezefotaju, greifstahji wahzeefchi un angleetes gareem sobeem. Tee gribeja eelpot kalnu fwaigo gaisu un drufzin no fchi fwaigā gaisa lihds

Stati if Konstantinopoles: „Augstee wahrti“. — Turku parlaments.

ar labi domatām farikaturam no wezās Norwegijas panemt lihdsi uf mahjam.

Bet eelaufchotees semē fwefchneeku raibais puhlis, fahstapa kahdu ottru puhli, kas lausās uf kraflu pufl.

Kas tee ir par kaudim? pilsehtas walbes lozefkis Schulze if Berlines jautaja.

Kahds isglightots norwegis atbild pa wahzifsti: emigranti.

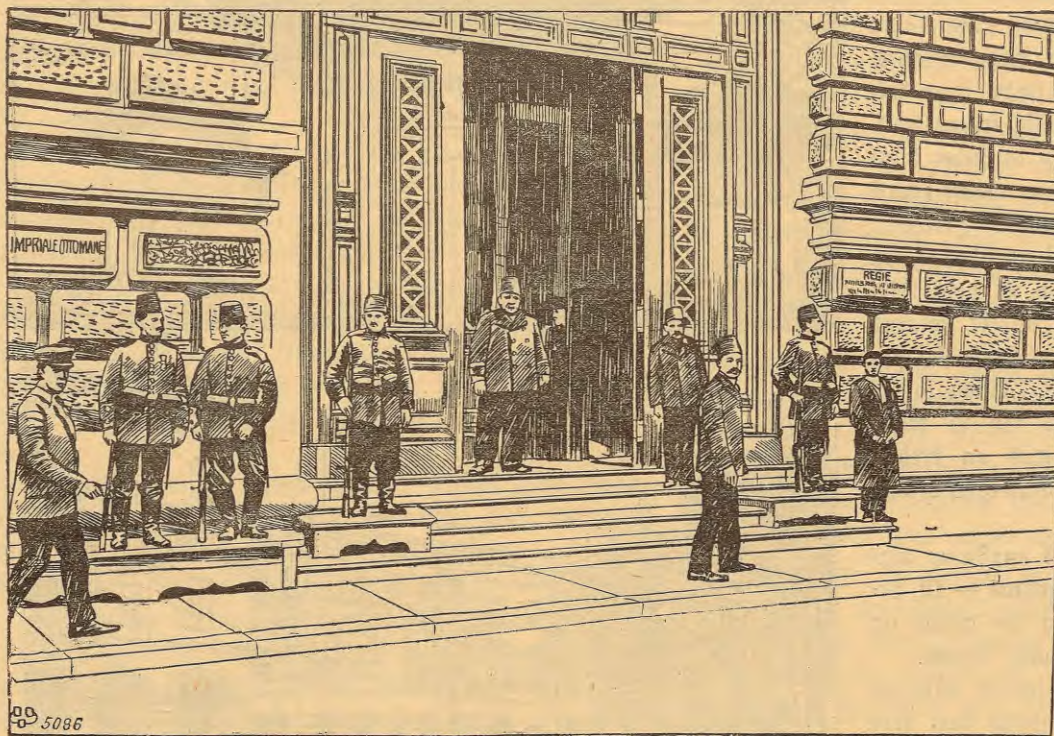
Tee bija nopeetni wihiri un feemas jaunos wilnas apgehrbos. Tee weda fawus behrnus lihdsi, pee rokas, pee

krūtim, us rokas, us muguras — weseļu baru fabrtwaidschu weseļigu behrnu, kuzi spihgutojoschām isbrihnejuschamees azim luhfojās wisapfahrt.

Wiſjās dseļszeka ſtaizjās un us zeetsemju eferu twai-koneem bija ſakrautas kaſtes, us kuzām bija krahfotas adreſes un wahrdi norwegiſki un angliſki. Iſ wiſa ta wareja iſlaſt taħdu eepaidu, ka apnehmumees leħni no-gatawojees un labi pahrlitts: maſee ſolidee ſaini, jaunās ſtipras drehbes — neħadi newajadſigi juħmelīgi ſħkumi rokās — titai beħri; bet tee ari tika turetī ar zeefchu uſ-tizamu roku, un bija redsams, ka ta tos nelaidis wafā, kameħr tee buħs droſchibā jaunā paſaulē.

Tomehr neħadš preeks, nekas tam lihdsigs ko wareja faukt par zeribu, nebija laſams ſchinis waigos; titai zeefcha ſehra apneħſchanās; un druhmas ſahpes ſleħpās it pee wiſeem ſchinis azis, kuzas raudaja waj neſpeħja raudat.

Waldibai uſtizgee ſaldati apſargā Otomanu banku.

Wiſeħtas waldeš lozelliš Schulge no Berlinaš par to brihnejās. Ka laudis no Wahzijas iſzetoja to wiſeħ fa-prata. Tur kara klauffba, militara wal diba, ſozialifms un wiſs zits poſts. Bet ſche, ſchini ſkaiſtajā meerigā ſemē ar brihwo ſatwerſmi — kas te gan wareja buħt taš zehlonis?

Un litās, ka pate ſeme jautatu: kadeħt? kameħr kalnu ganibas ſaulgoſi ar ſawu ſako miršsumu tit koſchi ſmaidija, upe tit lihgfmi iſchalodama tejeja un no meſcha nahja ſchurpu ſwaigo, jauno egfu ſturu kairinoſcha ſmarſcha.

Uſ perona ſtaħweja radi un paſinaš un raudaja par aiſgabjejeem, wiſt tee raudaja lihds pat nabaga buħd-neekam, kuſeħ raudaja tadeħt, ka tam truħka preekſch zeko-juma naudaš.

Un kameħr dseļszeka wilzeens ſchuhza uſ leju tee

ſkaijās pa wina logeem. Un wini ſinaja, ka naw ſkaiſtakaš ſemes uſ paſaulē, nekur ſauke neſpiħd tā, nekur naw taħda ſeedu dweſma, naw taħdu gawiku gaiſā, nekur dſegufe tā nekuħko kā dſimtenē.

Un karſtas aſaras ſogaš azis un dikta ſchuhſteſchana atſtan wagonā. Wini aiſmirſt, kadeħt tee ſche ſeħe un azis azim jautā it kā beſ paliga: Kadeħt? — Kadeħt?

Pa tam ſeedoniš ar dſeekmam un ſkanam eet uſ preekſchu, ſaħtot ar maſo mehſlu waboku zihnam un miħleſtibas intrigam, kas tur pat ſablē „greesch ſawam miħtakam kuhri“, un beidsot ar laħtſcheem, kuzi tur eekſchā zihnas, ka waj aſinis pluhſt.

ſinamš, leele, kā jau arween apeħda maſoš, taš naw noleedsams, bet taš notika tomehr pa puſei nejauſchi, omuligi. Neweenam newajadſeja daudš baribas; kad eemihlejees, tad jadomā par ko zitu. Zihna deħt uſturas ir pawiſam

zitada waſaras widū un rudent, kad wajaga gahdat baribu kundſei un baram iſſalkuſchu beħrnu.

Pawafaris iſleħja par brutalu riħſchanas kaħri bruneneezifto miršsumu un tehwiſi dedſigi attihſtija ſawu laiſnibu, kameħr atkal maħtites baubija ihſoš gawiku preekuš un darija ſewi dakrgaš.

Meſeħš un laukš at-ſfaneja no kuhſtoſchām ilgam, beſzeribu ſehram un gawilejoſchaš laimes; un daſcha laba maſa ſiſnina klufa iſmiſumā luhſa un daſcha laba maſa neħaħtibina notika ſem beeſajām lapam un weentukoš kalnoš un tika iſkareta daſcha laba maſa

zihna uſ dſihwibu un nahwi, kameħr ſkaiſtule noſkaijās weenaldbſigi.

Diwas zeelawas apkarojās tit ilgi gaiſā, kameħr eekrita dſirnamu diħki un ſlapjas un iſbijuſchās uſlaidās atkal gaiſā. Un pee tam ta, kuzas deħt wini zihnijās, aiſlaidās projam ar kaħdu treſcho, kuſeħ te nejauſchi laidās garam. Dſirnamu eſers bija tit rahms un ſpoſeħš, ka abi ſaħn-zenſchi tajā wareja ſpogukotees, kad tee nopurinajās un ſaħaħtoja iſpluhkatās iſpuħruſchās toaletes.

Warduleni diħki bija noſweeduſchi ſawu beħrna togu ar kuſtigo aſti. Tee tagad uſſaħjās „ſloti“ kā jaunās wardes un leħneem wilzeeneem peldeja ſpeħzigi ſperdami ar paſakaš kaħjam, kā maħziti peldeſchanaš ſkolotaji.

Wiſgaram gar garo kraſtu juħra pluhda un lihda glau-didamees titpat kā kaſis ſtarp kaħjam. Kur ſeemas weħtras

putas šalža un wahrijās, tur tagad fliheja sati wilnifchi; leela fila faules apgal'mota juhra apfahwa til glaimigi un flii wezo starbo semi, it ka tee nekad nebuhtu bijufchi ne-weenprahtigi.

Un pee failajeem juhras rageem un flintim un eelfchā fjordos auga juhras sahle farkana un dseltena un gaischi faka un mirdeja kā gresnis silda tepikis. Un tur apafschā dšihles dibenos kusteja un mudscheja fchēbres, gari rāgi un fuhzofchas fahjas, mihtfās pines un peeglaudigi wiltigi tausteffi, muscheles un gleemeschi — fantafifka pafaule ar wiltigeem eerofcheem un fiprām brunam.

Uf gludās flints, kura flihi nofchēhrās no fmiifchu apafschgruntis, fārp trefneem fufchkeem lapu un juhras

fahli, medusas, farkanas muscheles, dselonigee juhras ešchi un gresnas farkanas juhras swaigfnes.

Diwi trihs fihchi pabahsa fchaunas is juhras fahlem un kampa pehz fcha waj ta. Bet nahja fahds refnis juhras junkurs un tās aifdfina, tā ka tās pametās fahnis. Wifsch pabahsa tur degunu, lai redsetu fās tur ir. Bet kā rahdijās, tad nebija nefa, fās wiau fairinatu, jo nizi- nofchu fustibu fās pagreesās projam un lehni fuhreja uf flinſchu puſf.

Saules fāri bahli un noflehpmaini apfpihdeja tur lejā dihwaino dšihwi un ari gaischos fmiifchu laukumus, kuzi fchur tur pafpihdeja, fāmehr tee pafuda juhras dšihle un wifš beidsot fapluhda befgaligā flenumā. —

Melontas fala.

Nahkotnes aina no V. Hellenbacha.

(Weigas.)

XVI.

Atwadiſchanās.

Monahjis fawā iftabā, Alefanders atradās fahwofki, karam bija dauds lihdfibas ar to, fahdā wifsch atradās, farunadamees fāpni ar Sofronu; wifsch nogrima domās un uſelpoja kā fātris zilwefs, tad fās aftrabinas no fahda leela zilwefa wareneem eefpaideem; wee atnē un netrauzets wifsch wareja gudrā bramina ifteizeenus pahrbaudit. Wifsch eefſcheji atfinās, ka fchis fāpnis wifam, kā burwja fpoguli, rahdijis pateefibu un nahkotni un tapehz tapis par mahzibu, tafschu wifsch newareja un negribeja tizet, ka fāpni newaretu un nedrihfstetu peefſchirt nekahdu zitu mehri waj panahkumu, kā tikai to, lai wifam fāmoitatu dšihwes preekus, kā fās pateefibā tagad bija. Ja ari Melonta un tās eefſchwotaji bija tikai fāpni ainas, tad ar to jou peetika, lai padaritu wifam tafni re-bigus Giropu un tās apfahktus. Kas Alefanderam bramina wahrdos wifwairaf nepatika, bija apgalwojums, ka wina zaur fāpni eeguhtā poteefibas afſina ſubjektivi tikai wifam ir noderiga.

Ko wifam fāpnis bija mahzjis? Tas bija wifam mahzjis ſewifſchi par ſozialeem aifspreedumeem, par mihleſtibu un zilwefa nahkotni zitadi domat, nekā lihds fchim. Waj tahdi uſſtati un rafſturi buhtu neefpehjami un tahdi apfahkti pateefi nebuhtu ifwedami. Sihmejotees uf mihleſtibas brihwibu wifsch finams nenodewās zeribam, ka pafſahwofchos apfahktos kaut ko buhtu eefpehjamis grofit. Brihwā un zaur laulibu fāfſitā mihleſtiba ir jau no laika gala abas bijufchas un beeschi weena otrā pahrgahjuſchas; tā tad mihleſtibas atteezibu pahrgroſſibai Melontas garā neſtāhretu zekā leetas buhriba, bee tikai forma, kuzā lai eetilptu brihwā un fāfſitā mihleſtiba. Starp heteru un Aglaju, fārp profittuziju leelpifehtā un uf Melontas falas finams ifwehle newareja buht wifai gruhā, bet muhfutagadejos apfahktos brihwā mihleſtiba

zehlā weidā naw eefpehjami, tapehz, ka ar tonewareefahkt, jo tawar nogatawotees tikai kā nahkofcho, wefeligo apfahktu ſeeds; fās turprelim atteezas uf fāfſitō mihleſtibu, tad Alefanders bija dauds par inteligentu, lai neſinatu, ka par „nahkofcham“ juhtam naw eefpehjamis noflehgt kontraktus. Wifsch, finams, juta kleeđsofcho negehlibu, par fahdu fāuzama peefpeesta nodofchanās; wifsch finaja foti labi, ka leelafais wairums laulibu top noflehgtis aif ſpaidigeem apfahktem un ruhpeem par ufſturu, un ka fārp profittuziju uf dafcham ſtundam un uf wifū muhfchu ir gan prahtifka, bet naw gan nekahdas etifkas ſtarpibas. Alefanders nebija nekahds Hipokrits, bet zilwefs bej aifspreedumeem, fās finaja, ka dšimumu ſakaros „nemoralifſee apfahkti“ naw wif melefjami un uſejami Melontā, bet Giropā, tomehr wifsch finaja ari, ka, fāmehr walſij un draudſei naw gimenes rafſtura, nahkofcho paaufschu interefe wifadā finā praſa pehz laulibas — fcha „egoisme à deux“, kā to noſauz fahds afprahtigs franzuſtis. Bet wifsch domaja ari zitadā finā ſawu fāpni leetā liſt.

Melontas idealeem apdſchwotajeem bija par ſawu ſemes laimi japateizas tam apfahktim, ka — glufchi preteji fās ir ziwilifetā Giropā — wineem bija leels ſopejs ihpafchums, zaur ko ruhpes par kailo ekſſtenzi un behrnu audſinafchanu atkrita noſt, kapehz bads un nabadſiba — fchee wifū zeeſchanu un netikumū awoti — bija nepafſhtami. Melonteeſchi par fcho fwehtibu wareja pateiftees nolikumam, ka kopibai, draudſei bija behrnu teeſbas.

Wifadas idejas uf radās Alefandera uſtrauktās un no-guruſchās ſmadſenēs. Te wifam liſās, ka ſwabadā no fara ſpehka un no walſis parada brihwā Amerifa ir aizinata, atrifſnat fcho problemu un darit zilwezei eefpehjamu labaku dšihwi. Te joprojam wifam fchkitō, ka ari muhfchigā meera ideja Giropā waretu ufwaret, un ſem dafchadeem finanſeem

un ekonomisfeem projekteem nogurums nehma wirsroku, kurfch pahrgahja ihfa meegā. Wina pašcha dšihwes laime nebija wairs nobibinama, tā tad neatlika nekas zits, tā nomodā esot domat par zitu labklahjību un ruhpeem un guktot fapnot par Musarionu!

* * *
 Kad rihta faule bija usreetejuse pahr leelmogula ziteisejo rezidenzi, wareja redset ejam masu pulzina braminu pa austruma sipri nozeelinatēem wahrteem. Ahrpus pilsehtas tee apstahjās pee kahda masaku mahju pudura. Kamehr isdarija pehdejos fagatawojumus preeksch zeta masa karawane, ar kuru Aleksanders gribeja safneegt Himalaju

Saloniku medineeti eet pa sultana pils eeejas wahrteem.

kalmaju, pehdejais melleja noderigu weetu, no kureenes winsch waretu wehl pehdejo reisi brihwi pahrskatit pasakaino, pa leelakai dafai no farkana granita un balta marmora usbuhweto, kahdreis til discheno, bet tagad til semu grimuscho pilsehtu, no kureenes rehgojās gaisā brihnischkigās Alla Djami moschejas kupoli un minareti. Schakrets sekoja winam un waizaja, waj winsch apmeerinats schakrotees no scha apgabala. Aleksanderam bija par daudj atklahts raksturs un wehrigajam braminam winsch neusdroschinajās nosleht tās wehtras, kuras plošjās wina eekscheenē. Winsch atklahti atfinās, ka winsch atrifinajis til daudj pasaulē un dšihwes mihtlu, augstakā mehrā apmeerinats atstahjot Indiju,

bet ka winam zilweku fabeedriba, us kuru winsch dširas atgreetees, schakretot kā ahrprahtigo name, un ka winam dšihwe wispahre tikat wehl tapehz leefotees panefama, ka zerot strahdat pee wisfaunato apstahktu drihsakas uslaboschanas. Schakrets wehrfa labwehligu, kaut ari sebru skateenu us sawu skolenu, kurfch winam bija tapis mihtsch, un atbildeja pehz ihfa brihscha:

„Tu est par gudru, lai nesinat, ka tu ar darbeem neka neeefpehji, bet zeri, to paguht ar wahrdeem. Ismehgini to, bet fini, ka wislabakā gabijumā tas buhs fehklas grauds, kurfch kahdā wehlatā laikā war atrast isdewigo semi un wajadstgo sktumu, lai waretu attihstites par seebu un augli.

Leelakā dafa zilweku par tewi neka nesinās, nedstredes tawus wahrbus un tas masuminsch, kurfch tewi dširdes, gribes ari tewi tikat fapraft. Waj pahrgroftbas religistā waj politistā finā pee jums zitadi notikuschas, nekā zaur zihnu un afnim? Nedomā, ka mums zitu pasaulē wehture ir nepastihstama; waj religijas kari Ciropā, rewoluzija Franzijā, wehrgu karsch Amerikā nebija gluschi newajadstgi? Waj no teem newareja weegli iswalritees, kad kaudis buhtu klaufjuschi weselam prahtam?“

Schakrets raudstjās stihwi us reetumeem un runaja praweetiski tā fapni: „Wairakums nemas nesina, ka wini stahw us wulkana un tee nedaudsee, kuri nojausch, ka trulkans sabhs darbotees, zere tam wehl isbeht. Wini nemas nedomā par teem, kuri to pahrdšihwos. Tikat zaur uguni un sobeni, truhzibu un nabadzibu wini nokuhs pee atstinas, ka kaut tam janoteek, ka tā newar palikt, un pat ruhgtees peedšihwojumi til ilgam paces nepamaniti garam zilwekam, kamehr wehl patiba patur wirsroku.“

„Tatschu taifni lai scho platibu salaustu,“ Aleksanders eeminejās, „ir wajadstigs wineem atdarit azis un isskaidrot, zil koti wini kaitē sawam paschu interesem, kad katis tura sawu individualo semes dšihwi par weenigo un pehdejo mehrki un tikat to eewehro.“

„Bet us tewi nellauksfees, tewi nesapratis, tew netizēs, un ja ari pateektba uswar zihnā, tad tomehr schi uswara nahk par wehlu. Katastrosas notiks agrati, nekā kaudis nahks pee labakas atstinas; kas negrib dširdet, lai juht! Zuhsu warenee sawa dischenuma interesēs ir no jums istaifjuschi brunotu tautu, schee eerotschi wehrfis sawus smailos galus pret teem pascheem, jo ta ir nejehdstiga walidiba, peeschikt zilwezei schahdu noschmi, kura tapehz nepaliks neatreebta — pasaulē weenmehr noteek islithdinafchanās! Tapehz klauf manam nodomam, nezeri, ka drihst waretu kas par labu grofttees, kamehr tu dšihwo — un tu wairs ilgi nedšihwost — padodees listena warai un est meerā ar apstau, ka est labu gribejis!“

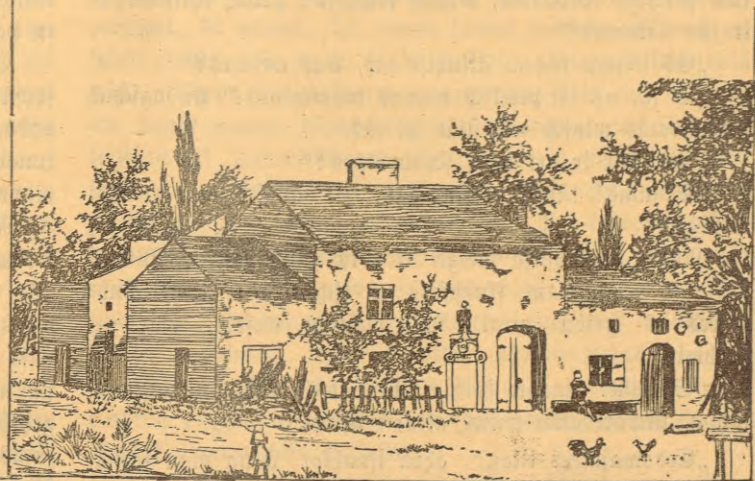
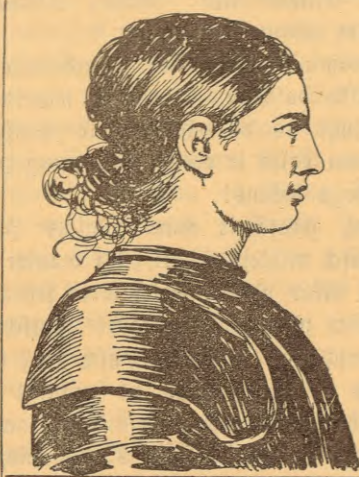
Schee bija wina skolotaja pehdejee wahrdi, jo wina

pahrejee pawadoni peenahza klast, lai pafstotu, ka aif-
zekofchanai wifß fagatawots. Pehz firfnigas atwadifchanas
masa karawane dewas zeka.

Ur fskaidru golwu, kaut gan laustu firdi Aleksanders
wareja gudra indeefcha pehdejos wahrbus, furi bija uf
winu atstahjuschi dßku eefpaidu, togad meeriga gara pahre-
domat Bet jo ilgati winsch tos pahrlifa, jo wairaf winsch
jutas peefpeefis, atficht breefsmigo pateefßbu, fura flehpas
gudra indeefcha

wahrbos; uf
fawu peedßh-
wojumu pa-
mata winam
bija jaatßhßtas,
ka wifß zilweßi,
furi nezeefßch un
naw zeetufßchi,
ir furlti pret
wifßeem prahtha
jehdßeeneem un
naw perejami
ufupurejofßchai
darßibai. Taisni
neatfarijee,
apghdatee,

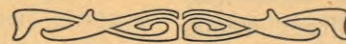
Orleanas jaunawa Ehan d'Arc (Jean d'Arc). — Orleanas jaunawas dßimtene.

preefßch humaneem darbeem fewifßchi aizinatee indiwidi,
pateefßbä nepafßßt nekahda zita darba, ka daschadus
laira kaweffus; wini meßle pehz ufßudinajuma medibäs, pee
fpehles galda, waj apmeerinadami fawu patmihlibu, fura
pa leelakai dakai teezas pehz fmeelligeem mehrßeem un
ifßeeto ne weenmehr atkautus lihßjefßus. Ja „high life“
waj „haute finance“ lojefßi ifmirtu, zilweße faudetu zaur
winu nahwi til pat mas, zil mas ta ir mantojufe, tem
dßihwojot; bet kas fßchai leetä wifßbehdigakais, wini zaur
fawas dßihwes peedßhwojumeem naw pat preefßch fewis
pafßeem neko eeguufßchi! Aleksanders nahza arween
wairaf pee apßinas, ka zilweku fabeedrißa ir peelihßßinama
ruhßßofßchai un werdoßchai mafai, furai naw nekahda zita

ufdewuma, ka zilweku rafßtura attihßßiba un kristalßjajija,
furfßch dabon fawu tihribu zaur fpeedeenu un fawu pee-
mehrigo weidu zaur peedßhwojumeem, fet kamehr lakais
nepahrwahr newehrtigo, tikmehr fßchis fßchßßißifßchanas projeße
turpinafßes ar weßtrainu fßubu.

Kad Aleksanders pehz dascham deenam bija fafneedßßis
majefßatiffä Himalaja kalnaja wirßotni, winsch eefßcheji
atrada to pafßchu meeru, furfßch ari ahrejti ap winu walßbija

fßchais ledus milßenos. Winam fßßßita glufßchi dabiffi efam,
ka mußfu eefßahßchu un eerafßchu ifßdaitofßhana aifßnem laifß-
metu, furfßch ilgßt ilgat par zilweka mußßchu. Tattßchu täpat
ka mehß eiropееßchi newaram ifßpratt zilweku upurus, wehr-
dßibu, fahrtus, moßibas u. t. t., furi ifßßßas mußfu fentßcheem
glufßchi dabiffi un nepeezeefßchami, tä ari mußfu pehznahzejti
lihßßjeetigi noraudßifees uf mußfu eetaifsem un aifßpreedumeem.
Pahrleeßßibä, ka nahlotne attaißnos wina fapna ainu,
protams ta galwenäs faßßahßdakatäs, winsch dewas pahri
wifßwarenakam kalnajam pafßaulä, lai dotos pee zilwekeem,
furi dßihwä atrod newis mehrßi, bet tilai behßdigu lihßßjefßi
preefßch augßßakeem mehrßeem.

Mahte un winas behrns.

No Paolas Lombrofo.

Kopßch mafßnais bija jau preefßch kahda laika faßßimis,
wairs nedßßirdeja wina jauräs balßßinas. Zil beefßchi es
ari nefatiku ta mahti uf trepem, arween es par to ap-
waißajos, bet tagad ari winas wairs neredßeja. Tad no-
gahju es pee wineem. Puißeni ifßßtrehja pafßnot manu
eerafßchanos. Mahte ifßßeidßas tuhliß preefßchiffßabä un gri-
beja fmaididama man pateiffßes par manu apwaißafßchanos,
bet afaras apmiggloja winas fßkati. Tad wina pahrwareja
fawu ufßtraufumu un faßßija: „Nahzeet eefßchä un parau-
gatees pati to!“

Wina gultina fßahweja zeefßchi blaßam maßßes gultai.

„Kä tewim eet, firßnin?“

„D pateißos, labi,“ un beßßpehzigi winsch pazehla
galwinu.

Wina brahßens ifßßilka raibu lakatiau, uf fura bija mafß
fßßenitß ufßbildets.

„Kau fße, waj tew taß patihß? Winsch taifa zirp,
zirp . . .“

Mafßais twehra pehz autina, pafßmaidija wahrgi un
fahwa tam kiffß.

Mahte mani ufßßhßoja. Winas baigais fßkats litäs
manim waißajam: „Kä juhß to atrodeet?“

„Nu, es domaju winam eet labi, tatschu, winsch ir masleet peetwihzis, waj ne?“

Rozinas tam bija gandrihs zaurrefsamas un azis tumfchas.

„Tu tatschu atjerefees domu ar flaisfo dahrsu?“

„D ja!“ Winsch padomaja kahdu laizinu un atminās par kahdu apmellejumu pee manis, kad winsch ehrlschku ogas gribeja schkibt arweenu no augstakā sara un pee tam preezigs fkuhdams, winsch wajzaja: „Waj ehrlschkogas ir jau gatawas?“

„Es lischu tewim atfuhtit tās, waj wehles?“

„D ja, un ari preefch manas mamminas!“ un sagfchus fmaididams winsch raudstjās uf tās.

„Waj tur ir ari wehl schuhpotnes?“

„Sinams! Waj tu fini gan, zif augsti war ar tam laisles?“

Mahte noglahstija weegli ar rofu wina peeriti. Winsch wilka to pee luhpam, fkuhpsitija un fchukstija: „Ja, schuhpotees es gribu atkal, kad hufschu wesels, waj ne, mahmin?“

„Sirfnin!“ mahte spehja tikai pateikt, tad wina atstahja istabu, newaredama wairs atturet asaru.

„Gedomajatees tikai,“ ahra isnahkot wina man fajija, „tee ziti man nemas naw wairs mihti, es par wineem ari nemas wairs neruhpejos, jo winsch, mans masnais manim mirst! Juhš redsejāt tagad to fawā gultinā, — o, juhš ta nemas nesineet, pehdejā gadā es gribeju winam atneemt gultinu, lai jaunakais tajā guletu. Bet fahfumā mans masnais nemas ta negribeja. Zif maigi winsch mihleja fawu gultinu un katru rihtu atmofdamees fkuhpsitija fawu sefstinu. Tad es wareju prahtigi isrunatees ar to, tā ar kahdu peeaugufchu, es winam eefkaidroju: Paragees jel, tur ir tawa masa mahfina, lai wajaga tagad tawas gultinas, tew wajag winai to dot, un tad winsch fahwās pahrrunatees. Bet tatschu Tas Kungs par to ir mani fodijis, jo zitadi nebuhtu usnahfufe flimiba. Tagad winsch guleja kopā ar behrnu aukli, bet waj juhš domajeet, ka aukle kahdreif ari paluhfojās, waj winsch ir apsedsees jeb ne? Un mans masnais pazeetigais nekad, nefuhfsejās, nekad neklerdja. Kad winsch bija eefahzis flimot, winsch

luhdās, lai to laifchot atkal blatus manim wina gultinā.

Waj ne, mammin, winsch fajija, tagad man buhs brihtw weenmehr sche palikt, jo esmu flims?

D, redset nomirstam behrnu, kas nekad, nekad neewaid, tas ir breesnigi! — Birmajās deenās, kad winsch guleja, winsch weenmehr ptahpaja, isfkaidroja fawas hilschu grabmatinas un wajzaja tuhstoschejadus wajzajeenus, tā ka man wajadseja winam fajit: Paleez tatschu flufs, behrnin, tu pawifam fajauz man galwu.

Bet mammin, mammin! tad atbildeja winsch manim ar fawu smalko balstinu. Tagad es waretu deef' ko ar fewi padarit, juhš to dširdejāt, tagad winsch nespehji wairs runat, wina balss ir peefmatufe murgejot, mans behrns, mans nabaga behrns!

Redseet, winsch ir mans masais Jesulinsch. Uf schi folina winsch mihleja sehdet, lai manim darbā palihdsetu. Waj juhš nekad neeseet redsejufe to sehdam? Zif ufzihfigns winsch bija weenmehr pee tam! Tatschu ko lihbs tagad wifa domafchana. Katrs neezinsch fauz manim to atminā, un winsch tatschu schkiras no manis! — Kad es wakar gehrbu behrnus, winsch gribeja wilkt fawus baltos fwahrzinus. Es finu, winsch schkiras no manis, es wina saudeju! Waj juhš efeet wina noflumufchās azis redsejufe? Es redsu wina mirufchu, jau mirufchu! Bet waj naw nekahda lihdselka, lai wina wehl glahbtu, behrnu, kas wehl dšihwo? D, naw nekahda, it nekahda!

„Tā nerunajeet, zeenitā fundjel!“

„D, juhš wehl nesineet, ko tas nofihmē, fawu behrnu pasaudet, es juhtu, ka wifs manī nomirst.“

„Mammin, masais tewi fauz,“ muhsu farunu pahtrauja kahds no pusaudscheem.

Luhlit wina gahja pee ta.

„Es esmu tik noguris, paleez pee manis,“ masais flimneefs schkupsteja.

Es gahju pee sehneem, kuzi trofchnodami rotakajās.

„Waj juhš gribeet ar mani nahkt dahrsā?“

Wini man fefoja gawiledamī un laimigi.

Masais mira nedetu pehz tam.

Tull. H. S t a r g a.

Gelta stunda.

Apafijas.

Mirds atkal debefchi fili! —
Seedons fagrahwis ledus pili,
Kur niknais laupitajs, seemelis,
Dij faules meitu eeflehdsis.

Nu debefu logā ta luhfojas,
Un mati tai lejup nokaras
Kā feltaini faules stari
Pa seedona nowafari.

Wirs semes tad selta stunda,
Kā tahki swani to junda,
Wifs eegrimis rofchainā pusgaismā
Starp deenu un wafaru patrehflā.

Kā gaidamās laimes juhta
Tew uspubsch weegla puhta, —
Tu pats gan wehl nedari itaeka,
Bet wifs spehli tew apfinā.

Tu atlaidees laiffti pusgulu...
Kā behrsam, pilnam ar fulu
Uf leju sari nokaras,
Tew rotas gar fahneem nolaischas.

Is miglas tew ainas tehlojas,
Un parahdbibās parahdas
Tew nahfokcho darbu gari
Pa seedona nowafari. —

Apfkats.

Walsts dome pehz leeldeenam 7. aprili atkal eefahka fawu darbibu. No walsts domes tautā wišpabri fagaيدا waj wišu zeribu peepildišānu. Bet mušfu walsts dome winaš tagadejā fastahwā scho us wizu likto zeribu ne tuwu n. war ispildit. Mums faktiski naw ne parlamentariskās waldbibas, ne ari parlamenta, kahti tee konstituzionalās walstis. Mušfu walsts domei faktiski ir wairat titat padoma dewejas eestahdes raksturs. Tomehr pamats parlamentam, bes ūchaubam, likts un ar laiku no ūchi pasahkuma war isaugt ihšis parlaments. Bet interefanti nowehrot ūchi mušfu parlamenta attihstibas projesu un wina darbibu. Par ūwarigakām parahdibam mušfu walsts dome tapehz turpmat ihšumā referešm. — Pirmo ūehdi pehz leeldeenam wadija walsts domes presidents Homjatows. Molasa farakstu par likumprojekteem, kurei Wišaugstati apšiprinati, ka ari par teem, kas eefneegti walsts domei. — Tad dome pahreet us deenas kahtibās pirmā punktā pahrspreeschānu: teeūleetu ministra ištahdata likumprojekta par autoru teeūbam atteezibā us rakstneezibas, dailes un fotografijs rakhojumeem. — Ministru lošhā eem weetu teeūleetu ministris. — Teeūleetu komištjas usdewumā walsts domneeks Bergaments ūno par komištjas atfinumu atteezibā us likumprojektu par autora teeūbam. — No daschadajeem uskateem par autoru teeūbam komištja peekriht tam, ka ūhis teeūbas uskatomas ka ihpaschuma teeūbas, kuras zaur atteezigo likumu nofahrtojamās. — Pee debatem peedalaš Lačnikis (darba grupa), Mikulows (kadets) un teeūleetu ministris, kureš ištahdro, ka winaš pilnigi peekrihtot komištjas uskateem, pehz kureem likumprojekta usdewums ir tas, aišfargat kreewu autoru teeūbas. Kreewijas peenahkums gan ešot ispildit zaur tirdsneezibas lihgumeem ar ūwešchām walstim peenemtos noteikumus ari ūchā ūnā, tomehr ešot nepareiši domat, itin ka waldbiba wišpirmā kahtā zenschotees pehz tam, aišfargat titai ahrsemju autoru teeūbas. Likumprojekts wišpirmā kahtā lemts taišnt Kreewijas rakstneeku un mahšleneeku teeūbu aišfardšibai. — Pehz Mikulowa, Djubinška un Kapustina runam debates teek išeigtas un likumprojekts pirmajā laštjūmā peenemts. Pehz pahtrautumā ūehde ūahkās plšt. 2 un 15 min. knaša Wolkonška wadibā. — Saht apspreešt augšhā mineto likumprojektu pehz panteem. Weenbalštgi peenem likuma 1., 2. un 3. pantu. Pee 4. panta teeūleetu ministris dod plašchaku ištahdrojumū.

Starp zitu teeūleetu ministris aišrahda us to, ka drihšumā ar ahrwalstim, peemehram ar Franziju, noslehgšchot lihgumus literaturās leetās. Tā ka tulkošchanas brihwiba — winaš ūaka — naw atzelta, tad 4. panta otrai datai naw neūahdas praktiskās noštmes. Trešchais pants nošaka, ka autora teeūbas neteek aiškahrtas, ja kahts išeeto zita rakhojumu jaunam darbam, kureš no ta eewehrojāmā mehrā atšchiras. Ja zeturtā panta otra puše paliks, tad tos, kurei išeeto ūawos darbos ahrsemju rakstneeku darbus, warēs ūaukt pee atbildibas. Peemehram, neweenu muštikas gabalu newarēs išeetot bes ahrsemju autora atwehes, un

mušfu ūhurnali newawisam newarēs išeetot ahrsemju ištahdrojās.

Mikulows pašno, ka winaš pilnigi peekriht ministra preekšlikumam. Zeturta panta otro datu leek us bolšoūchānu un gandrihs weenbalštgi atraida. Pahrejos likumprojekta punktus peenem.

Pee 22. panta us juštizministra preekšlikumu peenem peešhmi, ka autors, kas domā ūawas teeūbas aiškertās un ūuhds žiwilā žekā, ar to ūaudē teeūbu, ūuhdsset ari kriminalā žekā. Tāpat bes debatem peenem 24. lihds 30. pantam. 32. pantu peenem tahdā weidā, ka autoram paleek 10 gadus teeūbas us pahrtulkojumu ištahchānu, ja winaš 5 gadu laikā pats jau apgahdajis tulkojumu. 54. panta 2. punktu peenem juštizministrijās pahrlabojumā: „Par kahtā mahšklas darba autora teeūbu pahrkahpumu naw uskatomas aišewišklu mahšklas darbu reproduzeshāna patšahwigā ūinatniškā studijā waj grahmatā, kura nolemta matzibas noluhkeem, ja tee nodomati weenigi tešta pašahdroūchānai. Pee mahšklas darba reproduktijas wajaga peeminet autora wahrdu un ja tas ir kahts ūewiškšs darbs, ari ar tituli.“ Tahlak peenem wišu projektū.

Pee ūpezialu pantu apspreechānas us Mikulowa preekšlikumu projektā tika ištahdroti daschi pahrgroštjūmi. Projekts gribeja apfargat autora mantneeku teeūbas us 50 gadu em pehz autora nahwes; bet nospreeda tās apfargat tik us 30 gadu em. Tahlak nolehma: ja peezi gadus pehz autora nahwes wina mantneeki nekerās pee autoru rakhojumu ištahchānas, jebkureš žits war awišes ištahdroinat ūawu noluhku, ištahchēs rakhojumus, un ja tad mantneeki 2 gadu laikā pehz minetās ištahdroināchānas neišdod nelaika rakhojumus, to drihšt darit minetais ūludinatajš.

Šaunais likumprojekts eewehrojami pahrgroša tulkošchānas teeūbas. Lihds ūchim literarištu rakhojumu pahrtulkošchāna žitās walodās bij pilnigi atkauta. Pehz jaunā likuma ūchi tulkošchānas brihwiba paleek ūehkā tik atteezibā us ahrsemē no ahrsemneekēm ištahdroem literarišleem rakhojumeem. Kas atteežas us Kreewijas pašwalstneeku rakhojumeem, tad wizu pahrtulkošchāna žitās walodās 10 gadu laikā ir autora priwilegija, tā ka neweens bes wina atkautas nedrihšt tultot wina rakhojumu. Bet ūcho priwilegiju autors ūaudē, ja winaš 5 gadu laikā pehz ūawa originalrakhojuma ištahchānas negahdā par tulkojumu žitās walodās. Tā tad katru originalrakhojumu bes atkautas tultot warēs jebkureš walodā, ja pats autors peezu gadu laikā naw gahdajis par tahdu tulkojumu. Pee mineto originalrakhojumu pahrspreeschānas jeb kritišechānas ir atkauts, gabalus no ta nodrukāt, bet tik tā, ka netee i pašneegta rakhojuma galwenā data. Autors pret ūawa literariškā ihpaschuma aiškahrejeem warēs ūuhdsset tikpat žiwilā, ka kriminalā žekā.

Pehz tam 7. un 8. aprika ūehdēs dome apspreebda (neštaitot daudš ūhku projektū) it ūewiškšti Minštās, Mogikewas un Smokenškas gubernu preeštandū budschetus. Debates ištahdrās par Minštās gu-

bernas prestandu komitejas lehmumu, pamašnat isdemumus preefch pareistizigam basnizas skolam. Gubernas komiteja bija eewehrojuse, ka leela dafa no Minstas eedfihwotajeem peederot pee katoku basnizas un ne pee pareistizibas, un ka buhtu nepareisi, katottizigus apgruhtinat ar nodofkeem preefch pareistizigas basnizos. Te japeemin ka Minstas gubernas komiteja, kura scho spreedumu taišijuse, atrabuschees 25 pareistizigi un 15 katoki, ta ka scho spreedumu newar isffaidrot ar katottizigu pahrsvaru. Tahlat tika usrahbits, ka wiš 10 Minstas semneeku deputati is-teikuschees pret kreditu preefch minetam pareistizigam basnizas skolam. Kaut gan nu gubernas komitejas spreedums schahdos apstahkos bij eeraugams par saprahtigu un derigu, tomehr dome iszhelas leela pretestiba deht minetas pareistizigo basnizas skolu pamašinaschanas un tadeht projektu nodewa atpafat domes finanzkomišija preefch jaunās pahrbaušichanas.

Senatora rewifija Baltija pehz kreewu un weetejo awifchu finam esot usstatama tiklab ka nodroschirata. Daschi eerehdni, ka „D. W.“ sino, apgalwejot, ka wišneem jau esot peeprahfts, waj newehlotees eestahtees rewifijas komifijas lozektu fastahwa. Ta ka wiša drišumā sagaidama Baltijas generalgubernatora amata atzelschana, tad weetejo triju gubernu gubernatori, ka „Golofs Moskwi“ sino, fastahdot jaunus obligatoriflus noteikumus, kuzi famehrā ar teem, kas pastahweja kara stahwolka laika, buhschot stipri mihsstafi.

Rigas pilsehtas waldei eefneegts no Atturibas beedribas „Aufellis“ sefofcha fatura usajzinajums:

„Arweenu wairaf un wairaf alkoholisms top par fa-beedrifku šaunumu, kusch apdraud neween atsewifchlas personas, bet wišas fa-beedribas labklahjibu. Lihds ar to zihna pret alkoholismu paleet par wišas fa-beedribas peenahkumu. Statistiftas finas leezina, ka Baltija un it sewifchli Rigā alkoholisms ir — wispahrigat reakzijai usnahot — peenehmis jo bihsstamus apmehrus, tomehr fa-beedriba un fa-beedrifas eestahdes, kuru usdemums ir ruhpetees par eedfihwotaju labklahjibu, ka peemehram weetejas paschwaldbibas eestahdes, turpina palikt pee wezas weenaldbibas un nepee-greesch schim šaunumam dauds mas peenahzigu wehribu.

Zitās walstis turpretim alkoholisma posts jau leelā mehrā atfihfts, un zihna pret to jau kkuwuse par wispa-faules starptautifku kustibu, kura apweenojuse wišu tantu apfningatos finatnes, literaturas un fa-beedriflas dšihwes preefchstahwjus. Š par 2 gadeem fafauzamos starptautifkos pretalkohola kongresos schee darbineeki dalas fa-wās finaschanās un peedfihwojumos un ar to padfiktina wispahrigo atturibas kustibu. Des tam kongreseem bijuse weenmehrla leela weeteja nofihme, jo tee leelā mehrā eerofinajufchi pretalkohola kustibu tais apwidos, kur tee notureti. Tee ir notureti jau gandrihs wišas Eiropas kulturwalstis, tikai kreewija wehl ne, pa dafai tamdeht, ka naw fanemts atteezigs usajzinajums no kreewijas. Starptautifkais kongresu birojs tomehr jau isteizees par labu kreewijai, un pehbeja kongresā Stokholmā ir norahbits us Rigu ka us wisnode-rigako weetu tahdam kongresam.

Rigas fa-beedribas weenaldbiba pret breefnigo alkohola šaunumu wislabaf buhtu nowehrschama un darbiga kustiba pret to eerofinama, ja kahds no nahfameem kongreseem (1911. waj 1913. gadā) notiktu Rigā. (Pri Rigas žitām interesem tahda starptautifka kongresa notureschana un pasfaules finatnu wišru un fa-beedribas darbineeku weefofchands war buht tikai wehlama.)

Starptautifkee pretalkohola kongressi farihfojami no walstis waj paschwaldbibas eestahschu pufes, un tamdeht atturibas beedriba „Aufellis“ ar scho greeschas pee Rigas pilsehtas waldes ar luhgumu, usnemtees kopā ar weetejam pretalkohola un žitām eeinteresetām wispahderigām beedribam starptautifka pretalkohola kongresa farihfofchanu Rigā 1911. waj 1913. gadā. Tai noluhkā Rigas pilsehtai jausnemas kongresa isdemumi, jadod tam telpas, jaisluhds waldbibas at-kauja un starpneeziiba pee usajzinajumu isfuhtifchanas žitām walstim, jagreeschas pee starptautifko kongresu biroja un jafastahda no fa-weem un weetejo fa-beedribu preefchstahweem kongresa biroje. Usajzinajumi schimbrihschom adresejami Londonas 1909. g. kongresa sekretaram S. T. Nē kungam (J. T. Rae, Paternoster Row, 34. London)

Beram, ka Rigas pilsehtas walde neatteifsees no tif swariga kulturās darba un fihmejamees wiša padewibā

Atturibas beedribas „Aufellis“

preefchneeks: A. Deglavs.

Sekretars: Sch. Behrkons.

Rigā, 27. martā 1909. g.

Sinodama par wišu to atfahstibai Atturibas beedriba „Aufellis“ ar scho luhds žitās pretalkohola un wispahderigas beedribas, ka ari atsewifchlas personas, kas pretalkohola kustibai fimpatisē, nemt schini leetā stahwolki un ari no fa-was pufes isleetot wišus lihdselkus, lai pamu-dinatu Rigas pilsehtas waldi spert wišus eespehjamos fokus pretalkohola kongresa labā.

Pasinojums godalgu leetā.

R. L. B. Literaturas Fonda pahrwalde pasino ar scho, kahds isnahkums bijis pee fazenfhai eesuhitto lirifko, epifko un dramatifko rakstu apspreeschanas.

Lirika. Godalgu isspredeju komifija weenojās, ka pirmo godalgu newar peespreest neweenam no eesuhittiteem. Par famehrā labafajeem atfina fewifchkos krahjumus, kuzi eesuhitti ar motto: „Muhšam augšā kalnā raugas žilweka aze“ (Mekletaja dseefmas) un „Mana dšihwe — mana dseja“ (Wakar un schodeen). Nolehma starp scheem diweem dsejoku krahjumeem weenlihdsfigi isdalit otro un trescho godalgu (40 rbk. + 25 rbk.). Sehgtos kuwerus attaisot israhdjās, ka pirma krahjuma autors ir R. Pakulis Šaunpiki (Kursēmē), otra — Ed. Wulfs Rigā. Atfinibu ispelnijās ari krahjums ar motto: „Kad dwehsele juhtu pilna, tad aze asarās mirft.“

Epifki fa-zerejumi. Komifija weenojās, ka I. un II. godalgas nepelna neweens no eesuhittiteem fa-zere-jumeem, bet ka treschā godalga peeschkrama stahstam „Ruhrens“ ar motto: „Ar teem fwehteem dod dušu . . .“ Sehgtu kuweru attaisot, israhdjās, ka stahsta autors ir P. Leepinšch Pakulē.

D r a m a. Komissija weenojās, ka neweena no eesuh- titām lugam naw pilnas godalgas zeeniga, bet atfinibu pelna lugas: 1) „M a r m o r s“, drama 4 zehleenos ar zehleenam lihdsigu eewadu (motto: „Wif man labi bija, kad es pati laba biju“); 2) „S i r d s a p s i n a“, dwehseles tehlojums peežās ainās (motto: „Naw kaura bes laba“) un 3) „D o r a“, drama 4 zehleenos (motto: „Un kas tos teefaja, bija wina pašu afnis“). Nolehwa, ka no godalgu sumas par atfinibu peespreeschamas: lugai „Marmors“ 100 rbf., lugai „Sirdsapšna“ 100 rbf. un lugai „Dora“ 75 rbf. Rigas Latweeschu teatrim ir pirmisrahdes teešba us patru lugu, kurai peespreesta atfiniba naudas weidā. Turwafus noteikumus dos Rigas Latw. Beedribas teatra komissija.

„Prezibas Kipishos“, jotu luga weenā zehleenā ar motto: „Tas naw labi, ka zilweks ir weens“, buhtu israhdama, bet tad autoram wina pahstrahdajama.

Tā ka augšamineeto lugu („Marmors“, „Sirdsapšna“ un „Dora“) autori reflektejuschi us godalgam, bet komissija peespreeduse tikai atfinibas balwas, tad Lit. Fonda pahswalde, eefam taifa wakā flehgtos fumerus, usajzina augšmineeto lugu autorus diwu mehneschu laikā pasnot, waj wini meerā ar komissijas lehmumu.

Godalgas par liriskeem un episkeem rakstern, kā ari atfinibas balwas par lugam, jo pehdejo autori ar augšcheeem nosajziimeem meerā, ismaksās tuhlin. Negodalgotee raksti fanemami 6 mehneschu laikā Rig. Latw. Beedribā pee Derigu Grabmatu Nodakas darbweescha Hollondera kunga. Rakstus, kurus lihds tam laikam neisnemz, lihds ar atteezigeem fuvereem isahzinās.

Rigā, 8. aprili 1909. g.

P. S. Lubdsam ari zitus latweeschu laikrakstus vsnemt scho pasnojumu fawās flejās.

No Slokas apfahrtnes. Siwju nosmat- schana. Schoseem wifur dšird par siwju nosmatšanu leelā mehrā pat tahdās weetās, kur tās lihds schim nemas naw smaluschas. Tā Sloznes eferā, pee Raugureem, wifas siwis nosmaluschas. Kas wehl buhtu dšidwa, ta ar straumi no tureenes upites eerauta un pee tam wehl tif masa kā pirkšis un pawisam fagurufe. Laikam gan zur schahdu parahdibu ari daschā labā weatā siwis isnihts un nebuhš gadeem szejemas. „Zuhneeks“.

Zehfu aprinka preekschneeks, kā „Latw.“ slao, iscewis pawhli pagasta wezakem, isleetot wifus pret- libdselkus kahdas lipigas slimibas waj sehrgas gadijumā un neapmeerinatees wis ar to ween, ka pasno par schahdeem gadijumeem aprinka polizijas waldei; jo kawehr pehdejai eespebjams spert fokus pret slimibas waj sehrgas isplati- schanos, war jau buht par wehlu. Tā, peemehram, bafu gad jumā pagasta wezakam jaatfchir slimee no weseleem, slimo mahjās us durwim jaisleef isfahrne „bakas“, mahjas wiseem eedshwotajeem jaepote bakas, jagahdā ahrsta pa- lihdsiba, jaaisleedf behres (miruscho apglabaschana taujama weenigi wisnepeeseschamafam zilwetu daudsumam), jadefinize dshwofki u. t. t.

No Raiskuma. Kahda schejeenes faimneeka puifš,

pee Raiskuma pagasta peederigais B., eemihlejees tuwejās muischas kalponē un arnehmees to prezet. Deena, kad jabrauz pee mahzitaja bruhdes pahtaros, ihfi pirms leel- deenam bijuse jau nolikta. Ap to pašu laiku Raiskuma pagasta walde no Mahlpils pagasta waldes eenahf rakšis, kurā B. teef atgahdinats gahdat par sawu seewu, jo pehdejā bubdama bes apgahdneeka un atrašdamās ar behrnu truhzigos apstahkos, greesufes pee weetejā pagasta deht palihdsibas. Wehlat israhdijeēs, ka kahdus gadus atpakat B. Mahlpili jau falawlats ar kahdu tureenes faim- neeka meitu, bet tad pametis seewu listena sinaschanā un pats atnahjis us Raiskumu, kur pehdejā laikā deenejis par puifš, neweenam neta neteikdams par bijuscho. „L.“

No Zfchfiles. 7. aprili. Jaunsemju mahjās apzeetinaja jaunawu Rosaliju Eisler par to, ka wina no- galinajuse jau pag. ruden sawu behrninu un to noslehpufe. Tagad tas bija atrašis Turkala meschā jau wifai stipri fatruhdejis. „L.“

No Slehtam. Kahdai 40 gadus wezai atraitnei Trihnei S. peedsimis preeksch puhpotu swebtdeenas behrninšch, kuru wina nonohwejuse un noglabajuse. Pee ismekleschanas wina usdewufe, ka tifufe us schi fokā no fawa mihtakā peerunata. Minetā S. ir mahte no 5 behrneem, 3 laulibā un 2 ahrtaulibā dšimuscheem. S. apzeetinata un leeta nenta ismekleschanā. „P. A.“

No Zehsim. Pagahjuschā gada 11. oktobra pehz- pusdeenā Zehfu aprinka Romlas pagastā, netahl no Mar- guschu mahjom ganibās tika noschauta jaunawa Wilda Biro. Wifš rentuku lahdiensch jaunawai bija fagahjis fruhšis un wehderā, tā ka wina pehz kahdas stundas no- mira, eepreeksch pateikufe to, ka us wina laikam esot schahwis weetejo mahju kalps Peters Lubejs, waj pats faimneeks Peters Mednis. Pehdejais no winas gribejis „tikt wakā“ tamdeht, ka wina no ta bijuse mahtes zeribās. Pee no- pratinaschanas Lubejs tuhlin atfinās, ka noschahwis Biro us fawa fawneeka Medna peerunajumu. Mednis wina fahjis peerunat us flepkawibu jau no wafaras, apsolidams winam par to gabalu semes un 50 rbf. naudā. Slep- kawibas deenā Mednis wina wehl kreetni pazeenajis ar schnabi, eedewis winam sawu tif un aishwedis parahdit, kur Biro ganot lopus, pehz kam tad Lubejs ari ispidbijis sawu usdewumu. Ufchfeherschot nogalinatās Biro lihfi, ahrsti atrada, ka wina bijuse jau 8. mehnesi mahtes zeribās; winas meefas auglis — puifseninšch — bijis nogalinats ar wairat skrotim galwā un fruhšis. Scho flepkawibas leetu isteesaja Rigas apgabaltsefas delegazija 9. aprili Zehfiš. Lubejs ari teefas preekschā atfinās par wainigu, bet Mednis deewojās, ka wifš, to Lubejs fatot esot meli. Teefa abus apfuhdsetos noteefaja pee spaidu darbeem — 23 gadus wezo Peteri Lubeju us 12, bet titpat wezo Peteri Medni — us 20 gadeem.

— Butschawffkas pagasta rihzibas ko- miteja sleetu isteesaja Rigas apgabaltsefas delegazija 10. aprili Zehfiš. Schi rihzibas komiteja darbojufes no 1905 gada 28. nowembra lihds 29. dezembrim. Apfuh- dseteem Augustam Skirde, Peteram Driskim, Fahnim Gre-

batelim, Robertam Wanagam un Annai Tupin peespreeda pa 10 rbf. naudas foda resp. 2 deenas aresta katram.

No Jelgawas. Dobeles aprinkā dseefmu fwehtku leetā fwehtdeen, 5. aprīlī, Jelgawas Latweeschu Beedribas namā notureja šapulzi, pee kuras peedalijs bes dseedaschanas beedribas „Viras“ preekšneezibas un runas wihreem ari wairaki toru dirigenti un ziti interefenti. Tā ka 7 dseedataju kori jau bija peeteifuschees un fagaidams, ka ari wehl wairaki ziti peedalisees, tad nolehma dseefmu fwehtkus šchoruden Jelgawā katrā finā šarhlot un us 2. maju fafaukt dirigentu un beedribu delegatu šapulzi, kurā fastahdis konzerta programu un taisis zitis atteezīgus lehmumus. Konzerta programu domā fastahdit no jauttu un wihru toru dseefmam un stihgu orķestra preekšnefumeem. Lai orķestris isnahktu jo prahws, tad jawehlas, kaut pee konzerta nemtu dalibu un laikā peeteitōs wiif labafee mustkalifkee špehki tiklab no Jelgawas, kā ari no apfahrtneš. Tapat jawehlas, kaut no Dobeles aprinkā neweens dseedataju koris neatrautos, ja ari kahds šahdu waj tahdu eemeflu deht wehl nebuhtu faehemis usaizinajumu. Beidsamais peeteifchanas terminsch nahfoschās šapulzes deena — 2. majs. Jo wairak toru peedalisees, jo wairak isrihkojums dabūs ihstu aprinkā dseefmu fwehtku nofihmi un nodereš ari kā teizama fagatawofchanas us gaidamajeem leelajeem dseefmu fwehtkeem Rigā. Lai Jelgawas konzerts ari ahreji stahwetu fafarā ar Rigas dseefmu fwehtkeem, tad nodomats pirmā programā usnemt ari daschus numurus no Rigas dseefmu fwehtku programās.

„D. W.“

No Lufuma. Kā jau finams, bijušchais pilfehtas galwa Krehmans pašā revoluzijas karstumā nosuda un lihds ar wimu ari ne tikween pilfehtas kafe aifgabja lihds, bet ari zitas naudas, par peemehru behru beedribas nauda, kurā winafch ar diweem ziteem kungeem bija par direktoru. Tagad teefas zekā isfchirtis, ka wina diweem lihdsdirektoreem juduschā nauda, pahraf par 3000 rbf. beedribai jaatmaksā. Weens no Krehmana lihdsdirektoreem ir dsehreenu tirgotajs un dšihwo Lufumā. Tas warēs leelo saudejumu pahrzeest. Dirs eerehdnis, aifzeltis us Geksch-Kreewiju. Tamlihdsiga nelaimē nahf wehl ari dascheem ziteem.

„L.“

No Turkalnes. Brunots Laupifchanaš e e b r u k u m s. Sestdeen, 11. aprīlī, plst. 1/2 10 wafarā weetejās Zepelneeku mahjās eebrafa 3 ar revolwereem apbrunojušchees wihreeschi un, peedraudedami fainneefam S. Grimam ar nahwi, atpraifjuschi naudu. Kad Grims eedewis laupitajeem mafu ar apmehram 270 rbf. naudas, weens no teem isfchahwis us Grimu 2 reises, pee kam pehdejām ar weenu lodi eewainota kreisā kahja augfchpus zekā, bet otra lode eeurbufēs greestōs. Laupitaji, no kureem weens bijis nomafstojees, naw apzeetinati. Gewainoto Grimu ar wilzeenu aifweda us Rigu un eeweetoja flimnizā.

„L.“

Rigas mahzibas apgabala Furators islaidis, us tautas apgaismofchanas ministrijas eekustinajumu, starp ziteem fefofchus apfahrtatfjus fawa apgabala mahzibas eestahdem: 1) widus skolam jafino, kahdus fokus winas špehrufchās skolenu azu un sobu ismekleschanas finā, t. i. kuras no winām peenehmufchās spezialistus fcha leetā, un

kā fchis leetas peefopfchana wislabaf sekmejama; 2) fcha gada 27. junijā fwinama Boltawas uswaras 200-gadu peeminas deena ar skolenu wafaru farihkofchanu skolās, pee kam jadod patehlojumi par Petera Leelā perfonu un waldbibas laifmetu; 3) pafino, ka skoleni un ahreneefi (eksterni) warēs papildu eefamenus greeku walodā nolift, bes jau fawā laikā finotām skolam, ari Jelgawas gimnafijā.

Rigas pilfehtas wehleschanu leetā gubernas pilfehtu leetu komifjai eefneegtas 4 fuhdsibas, kuras fuhdsietaji mehgina peerahdit, ka notifufchās pilfehtas wehleschanas bijufchās nepareifas. Protesta motiwi fchahdi: 1) wehleschanas isdaritas ne pa eezirkneem, bet weenā kopejā šapulzē, 2) wehleschanas wadija komitejo, kas no fenata atfihta par nelifumigi eewehtetu; 3) swehrinats adwofats Fr. Weinbergs, kas peedalijs wehleschanās, bij bes wehleschanas teefbam, jo bija fobits ar difjiplinaru fodu (mahjas arestu). Weena fuhdsiba pehz „R. M.“ finam parafstita no Iljina, Kirfjuka, Nikolajewa un Archipowa, bet otra no latweeschu adwofateem ar adwofatu Behrfinu preekfchalā.

Rigā kara teefa 7. aprīlī eefahfa ifteefat Lufuma revoluzijas prahwu. Apfuhdsetas 75 perfonas.

Par Rigas Latweeschu Beedribas Sinibu Komifjas preekfchneeku gimnafijas direktora W. Maldona weetā, kurfch newafas deht atteizās no amata, eewehtleja gimnafijas wirfkolotaju walodneeku K. Mühlenbachu.

Lapas Mahrtinfch, ilggadejais „Baltijas Wehfn.“ lihdsiftrahdneeks 8. aprīlī nomiris. Wimu apbedija 12. apr. Tornafalna Lutera kapos. Melaitis bija fchaklis fchurnalifstis. Ari kā dsejneeks nodarbojās. Meers wina pihfcheem.

„Bruchtganu“ leetā laifkriftōs jau dauds rakfittis, bet netruhfst lehttizigu jaunawu, kuras kriht aferiftnu nagōs. Tā beidsamajā laikā kahds drehbneeks E. apzehlis pat defmitām jaunawu, no kurām iskrappis leelatas sumas naudas. E. teef mellets no polizijas ari par daschām zitam krahpffchanam.

„L.“

Wihra flepfawa. 22. nowembrī 1908. gadā, pulst. 5 no rihta Gekschrigas I. polizijas eezirkni eeradufēs titai pa pufeī apgehrbufēs 25 gadus wezā Tambowas gubernas semneeze Helena Bronetina un pafinojufe deschurejofcham eezirkna usraugam Boifchakowam, ka wina nupat efot nofchahwufe fawu wihru, polizijas kahrtibneeku Teodoru Bronetinu. Helena Bronetina eezirknu usraugeem pafklaidrojufe, ka fawu wihru nogalinajufe tamdeht, ka tas winai palizis neustizigs un ufurejis mihlestibas fafarus ar kahdu eelu staiguli, par ko wina drofcht pahrliezinajufēs wehl tant pašchā nafki. Apgabalteefa Bronetinai peespreeda mafako fodu — 4 gadus zeetumā.

„D. W.“

Peterburgā, 8. aprīlī. „Newas Wilni“ prahwa. 7. aprīlī teefu palata ifteefajufe apfuhdsibu pret awifes „Newas Wilni“ redaktrif, mahfkolotaju Annu Ledonfku. Kahdam fchās awifes rakftam sem wirskafita „Ram wahrds“, bijis usmufnofchš faturs. Apfuhdseta pee teefas ifteitufe, ka wina nefnot, kas efot fcha rakfta autors. Teefu palata, kā „St. Pet. Stg.“ fīno, apfuhdseto fodbjufe ar 1 gadu zeetofnī.

Somija, kā finans, nogalināja bijušo valsts domneeku Herzenschteinu. Somijas teša Herzenschteina spēkāwības leetā nolēma ištō kreemu kauschu faweenības preekšneeku ahrstu Dubrowinu kā apfuhdseto faukt pee atbildības par to, ka wiensch usmudinajis us spēkawibu. Dubrowins jau 2 reišes atzinats par leezeneeku ņhai prahwā, bet ne weenu reiši nebij eeradees, nedj ari usdewis eemefluš, kadēht neeeradees. Tagad Somijas teša peeprafa kreemu waldibai Dubrowina apzeetinaņhanu un isdoņhanu Somijas eestahdem.

Ahrsemes.

Kad Konstantinopolē ņadumpojās 1. armijas korpuš, eelenza tautas weetneeku namu, praņĶja, lai atkajpas leelweņirs Hilmi paņĶā, tautas weetneeku nama prezidents Achmeds Riņa, kara un juheleetu ministri, un usgawileja sultanam, tad jaunturku wadoni atrada par labatu bes pretestības atņtaht Konstantinopoli. Sultans peedewa dumpineekeem, eezehla jaunu leelweņiru (Tewņitu), kara ministri (Edhemu-paņĶā) u. t. t. Parlamenta un jaunturku wara, liņās, buht ņagrawta. Sultans, azim redņot, par notikuņo preezajās. Laitrakņtos, pat tiņ nopeetnos, kā „Temps“, „Times“, „Kölnische Zeitung“ a parahdijās rakņti, ka jaunturku waras deenas ņaititas un ka nu atkal sultana kundņiba eesahņas. Bet tas tika tā liņās. „Waj tas teeņĶam tā buhs, par to“ mehs, „eewehrojot jaunturku iņweizibu, ar kaņdu tee farihoja walņis kaņribas pahrmainu“ jau tuhlin ņaktumā ņĶaubijamees (ņ. „M. W.“ Nr. 13). Un teeņĶam drihs ņakta noriņnatees leetas, kas nepahreprotami wehņtija, ka drihs ņtis ņtunda, kurā jaunturki atkal buhs ņtuazijas kungi. Jaunturku wadoni ņakta ņalastees Salonikos, Adrianopolē, San-Stefanā, kurp beidsot ari no Konstantinopoles bija pahreņlees parlaments. Kara ņpehņs ņahjās us jaunturku puņi. Beidsot ari ņlote. Par ņauņsemes un juhras ņpehņtu wirņkomandantu — generaliņĶimu eezehla 3. armijas korpuņa komandantu Mahmudu ņĶewketu paņĶā. No ahrsemem atgreēņās Enwers bejs, (kara atafĶejs Berlinē), majors Ķafans, Muktars paņĶā, bijuņĶais 1. korpuņa (dumpigā) komandants, kurņĶ bija aiņbehdņis us Atenam. Nu ņĶewketa paņĶā, Muktara paņĶā, Riņi beja, Enwera beja, Ķafana un zitu jaunturkeem uņtizamu kareiwju wadibā farihoja kara gaņjeenu us Konstantinopoli. Jaunturku komitejas rolās, ņaprotams, bija wiņņ pawedeeni. Achmeds Riņa bija ņĶis komitejas dwehņele. Tautas weetneeku namņ San Stefanā, kur ņalastjās ap 200 tautas weetneeku, par ņawu prezidentu atkal eewehleja Achmedu Riņu. —

Jaunturku kara pulki arween wairak tuwojās Konstantinopolei. 23. (10.) aprili Konstantinopole jau bija eelenkta. 24. (11.) aprili Konstantinopolē auņa aņnains rihts. WeenosĶanās ar dumpineekeem (1. armijas korpuņu) un sultanu nebija panahņta. Mahmuds ņĶewkets paņĶā pawehleja kara ņpehņam eeeet Konstantinopolē. Tā ka 1. armijas korpuņs ar labu nepadewās, tad notika aņnainas zihnas, kurās pehĶ dasĶām ņĶam k r i t u ņ Ķ u u n e e w a i n o t u a p 3000. Par ņĶim zihnam ņĶo:

Now. Wr.“ telegrafe no Konstantinopoles:

Kauja turpinajās no pulkņten 4 lihds pulkņten 8 rihtā. Jaunturku kara pulki eekem galwas pilņehtu. Jildifs = Riņfs (sultana piņs) eeflehts no wiņām puņem. TasĶiņĶarās un TasĶmas kaņarmes ar leelgabalu uguni noņņauzitas no ņemes wirņus. Kaņds amerikānu awiņes koreņpondents grehtti eewainots. Ķewainoti ari 2 angĶi. —

Konstantinopolē, 24. (11.) aprili. No pulkņten 5 rihtā ņahņot, dņirdamas pilņehtā ņĶiņĶu ņĶahweenu ņalwes, kurās pa ņtarpam jauzās leelgabalu ņĶahweeni no augņtumeem ap Jildifs = Riņofu (sultana piņi). Azim redņot noteek kauja ņtarp Salonitu (jaunturku) kara ņpehņu un Jildifs = Riņofas garnisonu. Ap pulkņten 7 rihtā kauja wehņ weenumehr turpinajās. Saloniku kara pulki usbruhņ TasĶiņĶarās kaņarmem, kurās mihtosĶais kara ņpehņs ņuhrgalwigi turas pretim. Dņirdams, ka ņaudejumi eņot leeli. Pilņehtas un wehņneezibu apņargasĶanu usnehmusĶees Saloniku wirņneeki.

Ķeņideencs rihtā pahre Jildifs-Riņofu (sultana piņi) tika uswilņta balta ņlaga. Jaunturku kara pulki teek ņawilņti ap Jildifs-Riņofu.

Enwers bejs.

Muktars paņĶa.

Kajums Sofijas basnizas preekņĶā eekemts no jaunturku kaņjneekeem un leelgabalneeku baterijam. Jaunturku kara pulki eet pa eelam dņeedadami. Pahrdotawas un redakcijas ņlehtas. Saldati neatkauj eedņiwotajeem ņapulņtees us eelam.

Jildifs-Riņofā eegahjuņĶi jaunturku kara pulki.

Pulkņten 2 ņeņtdeen puņdeenā telegrafe no Konstantinopoles: Wiņs galwas pilņehtas garnisons padewees jaunturku kara ņpehņam un atdewis eerotņĶus. Torpedu laiwas brautā pa oņtu, lai aiņkawetu sultana behgņĶanu.

ņaudejumus pehĶ jaunatām ņĶam reĶina us 2000 wihru. Komitejas armija apmetuņes tanis eekemtās kaņarmes, kurās palikuņĶas weņelas. Wairak nekā 5000 gwardu aiņņuhtiti us DņĶawudpaņĶā kaņarmem. Ķeņelta iņmekleņĶanas komiņĶija. Ahrpus pilņehtas noņtahditas leelgabalu baterijas, kuru ņtobri wehņti pret Jildifs-Riņofu. Tablakee ņoti pret Jildifs Riņofu atkarasees no tautas weetneeku nama.

San-Stefanā, 10. (21.) aprili. Par deputatu nama prezidentu atkal uņņahjās Achmeds-Riņa un par ņenata

presidentu Rutfchuts-Saids. Notureja faveenotu tautas weetneeku nama un fenata fehdi sem nofautuma tautas fapulze. Šhi kopejā fapulze islaida fchabdu proklamaziju: „Tautas fapulze apstiprina to no okupazijas armijas islaisto proklamaziju, lai islaibotu 31. martā konstituzijai doto fteenu. Sapulze peetriht dumpineeku wadoxu fodiſchanai, ko isdaris armija pehz likuma un fchariata noteikumem. Sapulze iſskaidro, ka armijas iſtureſchanas ſatriht ar tautas gribu un tadeht wiſeem jopadodas kara ſpehta pawehlem, pretejā gadījumā nahks fods.“

Pehz tam ſpreeda rar ſultana atteiſchanos no trona un par proklamazijas iſlaiſchanu ſchaſ leetā. Flote iſteiza fapulzei peetriſchanu un uſtizibu.

Waj ſultans ſpehs noturetees uſ trona — wehl jautajums. Naw ſchaubu, ka pee nemeereem wainigs ſultans. Wiaſch wiſmas tos naw mehginajis aiſkawet, zeribā, ka tiks maſinata jaunturku wara un wahjinats parlomenta eſpaids. Ša ſultanu peespeestu atſahytees, tad uſ troni laitam nahktu

Prinzis Mehameds Reſchads,
turku tronamantineeks.

Sultans Abduls Hamids.

ſultana brahlis Reſchads-eſendis, lai gan ſultans rats wehlaſ, lai troni mantotu wina treſchais dehls Burchans edins, tureſch eſot ſpehjiſgatais ſultana nama lozektis.

Wine, 9. (22.) aprili. No Konſtantinopoles ſiao, ka Adanas wilajetā apkauto armenu ſkaiſs ſneedsotees uſ 15,000 zilweku. Iſnibzinatas weſelas ſahdſchas.

Maſ-Aſija turki, redſams, atkal ſazekas pret kriſtiſteem. Waj jaunturki ſpehs nodibinat ari Aſija meeru? —

Bulgarija iſleetodama notikumus Turzijā ſawā labā panahkuſe, ka Turzija winu atſihsſt par paſtſahwigu, neattarigu ſaraka walſti. — Weena ſehniſa walſis paſaulē tā tad wairaf. Ferdinands drihſumā tad ari kroneshotees wezajā Bulgaru zaru kroneshanas pilſebtrā Tirnowā par bulgaru zaru.

Bosnijas-Herzegowinas peeweenofchanu pee Auſtro-Ungarijas tagad atſinufſchas wiſas leelwalſtis, kā auſtreſchu waldbiba to ofzijali iſſiao.

Perſijā dumpis peenem arween plaſchatus apmehrus. Angtu un kreemu waldbibas weenojuſchās par kopejt ſpewameem ſokeem. Angti zet malā ſaldatus. Kreewi uſ

Tabriſu ſuhta kara ſpehtu. Šino jau pat, ka Aſerbeidſchanas prowizji peeweenofſot Kreewijai.

Ari **Marokas** jaunajam ſultanam Mulejam Hafdam klabjees ſlitti. No Tandscheras telegrafe, ka ſakauts Marokas ſultana kara ſpehts. Wina wiſas trihs faveenotās armijas gandrihs pilnigi iſnibzinatas. Kauja notikuſe tiſ 12 ſtundu tahtu no galwas pilſehtas Feſas, kur kara ſpehta atleekas nonahkuſchas beſleelgabaleem un munizijas.

Bijufchais **Wenefuelas** prezidents Kaſtro eeradees Pariſē. — Paweſts **Orleanas jaunawu** iſſludinajis par ſwehtu. Orleanas jaunawa (Jeanne d'Arc — laſt ſchan d'Ark) dſim. 1412. g. Domremi zee mā (Franzijā). Winaſ wezati bija weenkabrſchi ſemneeki. Uſaudſinata ſtingri religioſā garā ſchan d'Arka jau behribā redſeja daſchadas parahdibas. Kad angli winaſ laikā uſbruka Franzijai un laupija winaſ tehwijas ſemes, tad ſchan d'Arka firnigi luhdſa Mariju, lai ta dod uſwaru Franzijs kara pulkeem. Beidsot winā notibinajās pabrleezita, ka patš Deews winā iſraudſijis par tehwijas glahbeju. Wihreeſchu drehbēs wina dewās kā Deewa ſuhtne pee karaka Karla VII. Tā ſa ſaudet wairš neſwareja, tad karalis ſchan d'Arka ari uſtizeja tabdu maſu kara ſpehta nodaku, ar turu ſchan d'Arka teſſcham iſdarija brihnumus, atſwabinaja eelentko Orleanu, padſina angku, kronēja Reimſā Karli VII. Pehdigi angli winu ſawangoja un ta kā ragana tika noteſata uſ nahwi un 19 gaduſ weza dſiſwa ſadedſinata. Tagad nu winai Franzijā zelti peeminekti un paweſts ſwehtdeen 18. (5.) aprili to ſwinigi iſſludinajis par ſwehtu. ſchan d'Arka Jr. Šillers ſkaiſti teblojis ſawā behdu lugā „Orleanas jaunawa“. —

Grahmatu galds.

Redatizijai peefuhtitas ſeſoſchas jaunās grahmatas:

K. Londers. Latwijas wehture. XIX. gadu ſimtenis. Treſchā daļa. „Zmantas“ apgahdibā, Peterburgā. 1909.

Zatna Gulbia dſejas „Pehz Negaiſa“. „Zmantas“ apgahdibā, Peterburgā. 1909.

Dr. A. P. Smeltſchenko „Brihwā mihleſtiba un gimene“. Ar eewadu: Arzibaſchewa romans „Sanins“, no Rātres. Tulſojis K. C. „Zmantas“ apgahdibā, Peterburgā. 1909.

J. Akuratera „Aſtras“. Dſejas un poemās (1907./1908.) Apgahdneezibas „Strehlneeks“ iſcemums. Rīgā, 1909. Wahks un ſihme — J. Segnera. „Latwijas“ drutatawa, Rīgā, Pauluſſchi eelā № 15.

В. Земцевъ. Къ вопросу о земском самоуправлении въ Прибалтійскомъ краѣ. Рига 1909. Типо-литографія П. Алькене, Рига, Елнсаветинская ул. № 16. К. Р. Зихманъ, Рига.

Отчетъ о дѣятельности Комитета Рижской Общины сестеръ милосердія Россійскаго Общества Краснаго Креста за 1908 годъ Рига. Печатано въ типографіи В. Ф. Геккера. 1909.

Walejas wehstules.

Pr. — W. No Zums minetās leetas teizami apſtatitas Adolfa Agthes rakſtā „Lauftrahdneeku ſahkums un ſtahwolkis Widsjemē“, kuru Zums, tā ari iſweenam žitam eceiktum loti uſmanigi iſlaſit un pahrdomat.

G. — R. Neet.

Pr. — J. Ja.

Redaktors: Dr. philos. P. Šalits.

Špahſhneeks un iſdewejs: Dr. phil. Analds Plates.

PARIZES LATV.
MAKSL. U. BAKSTI.
VEIC. PUBL.

Darba instrumetu u. fainneezibas peeder. noliktawa.

Buhwa apkalumus

Ieela iswehle un par lehtam zenam peedahwa

Schaujamo eerotfchu, jabfchanas un medib. noliktawa

Johannes Mitschke,

Tebrauda: pretfchu un schaujamo rihku noliktawa.
Mahjas: un fehka-peederumu magasina.
Kungu eela Nr. 11. Telefons 539.

Pelna preekschj katra!

Kas wehlas

labu, jaunatas sistemas

adamo mafschinu

lihds ar jaunateem adameem mustureem un papehdu aparatu pirkt, lai greefchas pee

W. Rutha

adamo un schujmafchinu noliktawa,

Riga, Kungu eela Nr. 25 (ee-ija pa nama durwim).

Abifchanu pamatigi eemahja 3-5 nedeku laika, ari teem, kas mafschinu nepirktu. Peepirfchanas pamahziba abifchanā par brithwu.

Mafschinas pirzejeem darbu appahda.

Tschuguna leetawa, granita sabgetawa un slibpetawa

J. Lahzis, Riga,

Pletenberga eela Nr. 19. Telefons Nr. 2487,

peedahwa daschadus granita, marmora un tschuguna lapu frustus un peemineklus, lapu beklus, fehdes (is tschuguna), lapu sehtas (is tschuguna un kalamas dsels) un metala kronus par mehrenam zenam. Apstellejumus peemem un pahredob no krahjuma fabrikas noliktawa, Terbatas eela Nr. 26. Telefons Nr. 986.

Jenu rahditajns isfuhta bes mafkas.

Pasta adrese: J. Lahzis, Riga.

Owaika krahfotawa un kimiska tihritawa

J. Anspach, Riga.

Peeremfchanas weetas:

Aleksandra eela Nr. 101 (fabrika).

Aleksandra eela Nr. 24, Brigadera nama.

Suworowa eela Nr. 11, Berga nama.

Leela Kehnina eela Nr. 2, S. Anspacha mant. nama.

Smilfchu eela Nr. 1/3, pee birfchas, „Roßjas“ nama.

Preeksch

jaunbuhwem

Spezieli loqu apkalumus,

bes konkurenzes

durwju atflehgas, fabrikas un ari rotas darbs, turam fewifaki wifas dalas, ka flehdjamaš u. t. t. ir no kalamas dsels.

Skalu naglas.

Krahfns un plihfes apkalumus,

wifadas mahlderu krahfjas, pernizu, jumta papi, darwu, loqu stilus, fehka leetas un wifadus amatneezibas rihfus peedahwa fewifaki lehti, dsels gultas leela iswehle par lehtam zenam, madratschi

M. P. Silleneeks, Riga,

Anglu magasina,

Terbatas eela Nr. 7.

Telefons 1949.

Manā appahdiba dabujams:

Trihs musketeeri. Behtu-ristis romans 2 dakas no Aleksandra Dimā (tehwa). Latwiski no Augusta Deglawa. Ar ilustracijam. Mafka tatra data 80 l.

Neaiffneegts mehkis.

Drama is tagadnes 4 zehl. no Apasijas. Mafka 40 lap.

Hannele. Sapnu dsija no G. Hauptmana. Tultoj. Apasija. Mafka 40 lap.

Hernhuteefchi. Drama 5 zehl. no Porutu Jahna. Mafka 40 lap.

Grusts Plates,

Riga, pee Petera basnizas un Stahru eela Nr. 13.

Dsels gultas, behrnu ratinus, masgajamos stekus, petrolejas wahritajns, tehmafchinas, emalj. wahrams traukus, petrolejas krahfnis, stikla un fajansa prezes, nikela un alfenida prezes, peedahwa pa lehtam zenam

J. E. Muschke

lampu fabrikas noliktawa

Terbatas eela Nr. 18.

Metala lapu fronti leela iswehle lehti.

No 4711

Reekstu ekstrakts Matu krahfa

krahfo matus, waj wini buhtu firmi waj farkani, kotti ahtri un ihsti pehz patifchanas no maigata blonduma lihds wismelnateem. Tadeht fatris war saweem mateem atdot winu juduško dabisko krahfu. Jo beefchaki lihdsjellis top leetors, jo tumfchati paleef mati.

№ 4711 reekstu ekstrakta matu krahfa ar teefibu pelna preekschrozibu no wifseem ziteem lihds jachim esojdeem matu krahfochanas lihdsfeem, tadeht ka wina neiatu netahdas fattigas weelas.

Krahfjas: melna, bruhna, chatain un blonda

Mafka: masa pud. 1 r. 20 l. leela „2“ —

Dabujams wifos leelatos weifalos.

Ferd. Mülhens

Kelnē pee Reines un Riga. Schkuhau eela 15.

W. K. Kiessling,

Riga, piano magasina, L. Jehkaba eela 8, blakus birfchai.

Fligeli,
Piano,
Harmoniumi,

Klaweeru ipehies aparati, noschu skapji fikai labakee fabrikati par mehrenam zenam.

Baltijas sehklu audsešanas fabeēdrības

==== Rigas filiale ====

pabrēd un peesuhā sem pilnigās galwošanas par sehklu tibrību un dihgšanas spēju, tā ari galwo, ka ir pilnigi bes ahholina sūda

wifas sortes ahholina, plawu sahles, lopu rahzems, burkauns, labības srem, wihku un mescha sehklas.

Kantoris leelā Pils-eelā 16, spihkeris Arsenalu eelā 5, no 1. maja seh. g. Kantoris buhs Kalku eelā 7. Pastellejumi zaur wehstulem teek us pehzmakfu par dšellszēlu issuhāiti.

SELTA MEDALIS
Londonē 1906

Ismehgini un spreēdi pats!

Skaitstuma seepes „Ideal“.

Pasthstamas tā labatās toalet-seepes labrigai ahdas kopschanai. Starptautiskā istahde, Londonā, apbalwotas ar selta medali. Gabalinsā maksā 20 kap.

Parfims „Ideal“.

Labakais oders labatās drahninam un drebem. Ar pabris pileeneem peeteel smarsha wifai nedelai. Maksā pudelite 75 kap., 1 rbl. un 1 rbl. 50 kap.

Parfims „Muguet Ideal“.

Labakais majpukschu oders, kahds wispabrigi ir. Flakons ā 60 kap. un 1 rbl.

Pomade „Ideal“.

Labakais matu un bahrsbas kopschanas lihdselis ar loti patib-kamu smarshu. Gabals 20 kap.

Sobu pulwers „Ideal“.

Weenigais lihdselis pamatigai sobu tibrishanai un to issarga-schanai no bojashanas. Desinfetze muti un atnem nelabu smatu. Kasite 25 kap.

Matu uhdens „Ideal“.

Pret blausnam un matu ishrishanu. Pudelite 35 kap.

Dabujami apteeku pretshu tirgotawās un apteekās. Pehrtot luhdsam raubstees us firmas „Avance“.

Fabrikas noliktawa: Kauf-eelā 10, pee A. Maas.

KOSMETISKS LABORATORIJUMS
„AVANCE“
RIGA.

Tshetrapadshmitais gads

mahzibas wehstulem grahmatweshanā, stenografijā, kantordarbēs, korespondenē, prakt. rehlinashanā un amina. Prospektu peesuhā pret 7 kap. pastmarku. Adrese: С. Петербургъ, Б. Ръзвый Островъ № 29, Контора изданій Р. А. Knoke.

R. A. Knoke,

mahz. wehstulu isdewejs un kursu waditajs.

Wisi peederumi dahrsu un mescha kulturai.

Spezialitate:

kulturas peederumi

Spigenberga sistemas.

Bischkopibas peederumi un mahffligas schubnas

peedahwā bagatigā iswehle

J. Redlicha

dibin. 1857. g.

Anglu
magasina
Rigā.

Sehklas.

Peedahwaju wislabaki dihgtošhas un pareisakas sortes dahrsa fakanu, lopbaribas angu un puku sehklas.

Pilnigus zenu rahditajus issuhā par walti.

Dr. Urajs,

Rigā, Aleksandra eelā Nr. 36,

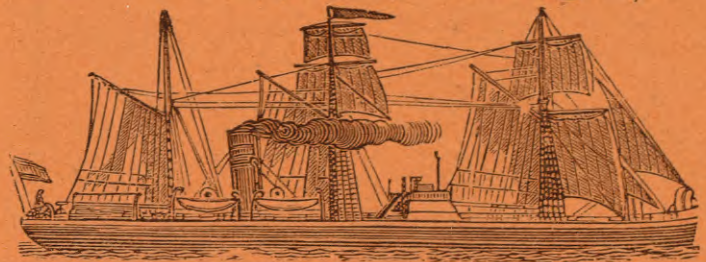
sehklu tirgotawa un puku weikals.

„Waldschlößchen“ Merzens.

Tabakas fabrikas J. W. Gussow, Rigā,

Ņatums, ar vairak lā 15 gadus pastahwofchu fabrikas sīhmi „**Rugis**“, teef rafchots leelakā mehrā pateizotees toti daudseem peeprafījumeem. Tas nenoleedsami peerahda, ka minetā tabaka labuma sinā pahrspehji zitu fabriku lihdsīgus iſtrahdajumus. Tadeht luhdsu peeprafit wiſur tikai **Ņatuna** tabaku ar fabrikas sīhmi „**Rugis**“.

R. Nebelsiecka pehzn.,

Ralku eelā 11, blakus trahſtafel,

gumijas un metala ſtempeli grawuras, klifchejas un krahſas

peedabwā lehti glīb-talā iſwebumā jau kopſā 24 gadeem.

Slimīgi behrni.

Dr. Hommel'a Hematogens

Ņeeprafot ſewiſchti jauſſwer **Dr. Hommel'a** Hematogenu un paſakdarinajumi jaatraida.

Dr. R. Awguſtowſkis Sw. Peterburgā: „Eſ Dr. Hommel'a Hematogenu jau kopſā gadeem leetoju pee wahjeem behrneem barības uſaemschanas laboſchanai un ſiſtrinaſchanai. Ņee tam es wareju par lihdselka noſhmi un labām ihpaſchibam pahrelezinatees, ſewiſchti kaſ atteezas uſ preparata ſpehziņajoſchām ihpaſchibam un ſagremoſchanas weizinaſchānu. Mani brahla dehli 5—7 gadus wezumā gada laiķā pateizotees Hematogenam no bahleem, anemiſteem behrneem, palikuſchi par apateem ſahrtwaigu ſehneem.“

ir no waital lā 5000 eefſch- un ahrſemju profeforeem un ahrſteem par wiſlabato atſihts, dabujams wiſās apteekās un apteeku pretſchu pahrdotawās.

Wiſi ſeparatori, kuri ſlikti nokrejo, dod ikdeeniſchklus ſaudejumus.

Lai netaptu leetotas tahdas maſchinas **apmainā pret wezeem ſeparatoreem teef doti janni**

„Alfa-Lawal“ ſeparatori

apnehram ar weenadu, ka pee wezas maſchinas darba ſpehju, **eewehrojami lehtaki pret kata- loga zenam.**

Apmainama ſeparatora ſiſtema un ſtah- wolkis neteef eewehroti.

Apmainā neteef nemtas zentrifugas, kuras pahrsrahda maſak par 5 ſpaimi ſtundā, lā ari **lehtas**, neatkarīgi no wiņu darba ſpehjas, tā ſauzamas „ſemneeku“, „mahijſaimneezibas“ un zitas tamlihdsīgās **neiſturīgas maſchinas**, kuras ſlikti nokrejo tuhlin pehzi pirkſchanas.

Moſazijumus, ſem kureem teef apmainiti wezi ſeparatori, lā ari „Alfa-Lawal“ ſeparatori un zitu peenſaimneezibas maſchinu katalogus iſſubhta uſ peeprafījumu par wolti.

Tirdſneezibas nams „Alfa-Nobel“

Warschawā.

Sw Peterburgā.

Omſkā.

Pirmā Rigas ratu atſperu un aſu fabrika

J. M. Kramer, Rigā,

Žehſu eelā Nr. 9, telefons Nr. 1107.

Spezialitates: ratu atſperes un aſes, patent, puspapent un ſmebru aſes, la ori wiſas ratu dalas, ratu kronus wairal. ſaſon., atſaitu ſcharnires.

Kahpſchklus, rumbu rinkus, dihſteles rinkus, ilſku ſcharnires, ratu turwjuſus, greeſtas buſkes, igreſnojumus wairatos ſaſonos.

≡ Aleksandra eelā Nr. 51. ≡

Leelakais krahjums

oſola ar drehbi pahrwilkti un laſeti ſahrki un wiſi peederumi.

Metala kroni

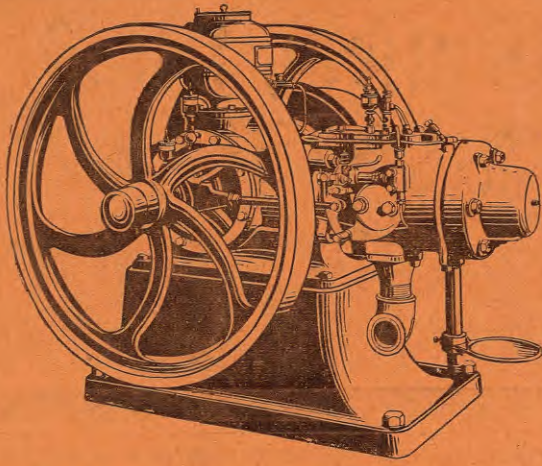
Metala ſahrki

leelakā iſwehlē.

J. Hiege, Rigā,

Aleksandra eelā Nr. 51.

Naftas - lokomobiles,
Naftas - motors no 620 rbl. šahfot,
 (stahwu- un gulu-konstrukcijas).
Naftas - laiwu - motors
 (ari ar petroleju djenamas).

Dreizbenkus leclā iswehlē,
Urbjamās mašinas,
Škahrda šahkehres,
Zaurumu kanzes,
Ventilators u. t. t.

Original Nabela ratu ašis un
Mochowa ratu federes (veluštostčas).

Pumpjus, wišadu šortu un lecluma,
Uguns sprizes no 5 rbl. šahfot
 par wišadam zenam.

Veensaimneezibas rihkus un
separators.

Handas škapjus, nandas kafetes,
 welas rullus, mašajamas mašinas un
 welas isgreeshamās mašinas.

Dzenakšnas, tvaika šarpleekamos (Packingen),
 ellas, tankus un
 wišus tehniskus preekšmetus.

Tvaika mašinas,
Tvaika lokomobiles un
 wišas mašinas ruhpneezibai, amatneezibai
 un laukšaimneezibai.

Fabriku un ruhpneezibas eestahšu eerihšojumus.

Hugo Hermann Meyer,

Rigā, Centra bulwari Nr. 3.

Firma pastahw 36 gadus.

Baltijas audeklu manufaktūr-sabeedriba,

Rigā. (fabrika Rengeragā). Rigā.

Par fabrikas zenam pahrdod pašhu pahrdotawā

Kungu eelā Nr. 22

Linu un pakulu dljas un wišadas audeklu prezes,
 kā ar balinatus un nebalinatus deegus un šchnores.

Manā apgabibā isnahkščas un dabujamas:

J. Pengerota-Sweschā

Muglu dahris.

Pirmā un otrā dala.

Wadens sem- un dahrstopjeem pee eenešigu auglu dabru eeribkšchana
 apstahkšchanaš un aptopschanaš, lihds ar vrafutkeem airahdijumeem, kas
 eemehro auglus isleetojot mabjuribā un tirdsneezibā. Nr 74 šihmejumeem teffu

==== **Maksā 1 rbl.** ====

Mahkšligi mehšli dahrskopibā.

No profesora Dr. Paula Wagnera, Darmstadtes laukšaimneezibā
 ismehginajumu štajjas preekšneeka.

==== **Maksā 40 kap.** ====

Ernsta Plates drukatawa,

Rigā, pee Petera basnizas un Škahrnu eelā Nr. 13

A. Schmidt,

šchaujamo eerotšchu meistars, Rigā

Marštala eelā Nr. 14, tel. 1204,

peedahwā šawu bagatigo šinschu krašjumu, kā: trihs- un diwstobru
 Winšchetera, Püršcha, Sahwas un mehru šintes, kā ari wišadu šistemu
 rewolwers un pišoles par lehtakām zenam.

Reparaturas, kā štobru pahrrubšchana us labu šchauschānu, šefoš
 eerotšchu pahrgrošjumi us zentraluguni u. t. t., tapat ari tahkšatu lecl
 pratejifka islabošchana pee mebrenas atlibšibas.

Rigas Laukšaimneezibas Zentralbeedribas
konsuma weifals

Telefons 4304. Terbatas eelā Nr. 35. Telefons 4304

Weenigais preekšstahwis Latwišā
 preekšch

Osborne plaušmašchinam un daschadeem
 semkopibas darba rihkeem un

R. Bechera arkleem.

Preekšstahwis Alfa-Laval Separatoroem.

Peedahwā: **Wišadus** mahkšligus mehšlus. Dezimal-
 šwarus daschados leclumos, štrikus, groščus, šrenges,
 kehdes un t. t. **Peena** kannas un kahstuwes. **Šweesta**
 kulamas mašinas, šweesta preekšchanaš formas, perga-
 menta papiru un t. t. **Peena** ismeklešchanaš aparatus
 un peederumus preekšch lopu pahrrangu beedribam.